

Uredniški odbor: Matija Koritnik, Sihur Erna, Tržan Vera, Rudi Kirhmajer, Viktor Racki, Adi Zaletel, Jože Gerhard, Premec Jože, Bezgovšek Anton. Odbor za informacije: Savič Momir, predsednik, Vidovič Franc, Marcen Alojz, Korbar Heda, Dremel Karl, Gornik Slavko, Racki Viktor, Koritnik Matija, Kirhmajer Rudi. Odgovorni urednik: Gerhard Jože. Uredništvo in uprava: Steklarna Hrastnik, Izhaja vsakega 5. v mesecu. Naslov: »Steklar« glasilko kolektiva Steklarne Hrastnik, tel. 814-622 — interno 63. Tisk in klišeeji AERO kemična in grafična industrija. Casopis oprošten davka (St. 421-1/72).

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

Leto XII.

Hrastnik, 14. 5. 1976

Št. 5

ZAKLJUČKI IN UGOTOVITVE OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZK STEKLARNE HRASTNIK

Po sklepu vseh komunistov steklarne z dne 7. 4. 1976 je bila izvoljena komisija, ki naj izdela oceno družbenopolitičnih razmer v steklarni po problemski konferenci ZK iz leta 1975.

Komisija je imela izredno težko in nehvaležno delo, ker je pri svojem delu naletela na izredne probleme, ker ni imela na voljo dovolj gradiva, iz katerega bi lahko črpala podatke. Komisija je pričakovala, da bo dobila potrebne podatke pri prejšnjem sekretarju sveta ZK, ker je bil svet ZK zadolžen, da spremlja izvajanje sprejetih sklepov in da tudi opozarja na sklepe, kateri niso bili realizirani. Komisija je najprej ocenila sklepe problemske konference in ugotovila, da so bili sklepi premalo konkretni, ker iz njih ni bilo mogoče razbrati nosilce nalog in roke. Komisija se je lahko oprla konkretno le na prvi in zadnja dva sklepa problemske konference. Vendar se komisija noče opravičevati, ker je izhajala iz dejstev, da sprejeti sklepi na lanski problemski konferenci ZK niso bili realizirani, kar so tudi potrdile kasneje v razpravah osnovne organizacije ZK steklarne.

Iz ugotovitve, katere je komisija posredovala osnovnim organizacijam ZK v razpravo in ocenitev, je razvidno, da so vse osnovne organizacije ZK v celoti podprle stališča komisije. Te ugotovitve se nanašajo na sklepe problemske konference, kateri niso bili v celoti realizirani.

Iz razprave in zaključkov po osnovnih organizacijah ZK, po

posameznih sklepih, lahko ugotovimo, da so od sprejetja samoupravnih aktov do nesklica problemske konference ZK člani v svojih razpravah prišli do istih stališč kot komisija.

Na osnovi ugotovitev realizacije sklepov problemske konference ZK je komisija tudi predlagala OO ZK ukrepe, o katerih naj se OO ZK odločajo.

Osnovne organizacije ZK so se po razpravi odločile, da sprejmejo predlagane ukrepe komisije.

V OO ZK DSSS so se po odločili, da so predlagani ukrepi preostri, predvsem za sekretarja sveta ZK tov. Vidoviča in tov. direktorja OZD dipl. ing. Mrcina Maksa, zato jim je tudi OO ZK kazni znižala.

OO ZK DSSS je v svoji razpravi ugotovila, da sta omenjena tovariša v preteklem obdobju le aktivno delala po zadolžitvah, zato jim je OO ZK kazni znižala.

Iz razprav OO ZK je razvidno, da člani sveta ZK niso odigrali tiste vloge, izhajajoč iz dejstev, da bi morali člani sveta opozarjati na nedelo in na neizvajanje sprejetih sklepov. Razprava je tudi poudarila, da bi moral občinski komite ZK bolj odločno in prej ukrepati za sklic problemske konference. Predvsem je bila želja na OO ZK, da je s takim načinom dela in sprejemanjem sklepov, ki se potem ne izvajajo, treba odločno prekiniti. Nov svet ZK steklarne je že na svojih prvih sejah sprejel stališče, da je potrebno probleme reševati sproti, se akcijsko in idejnopolitično usposobiti.

OO ZK so tudi poudarile, da je potrebno obvestiti vse člane kolektiva, kako daleč je prišla komisija z delom okrog integracijskih procesov.

Prav tako je treba člane kolektiva informirati o srednjeročnem planu steklarne, iz katerega mora biti razvidno, kakšen bo razvoj in prihodnost steklarne.

komunisti aktivno sodelovali v razpravah in opozarjali na probleme, ki so jim bili posredovani. Precej prizadeta je bila razprava o kadrovskih vprašanjih, saj so menili, da velik del teh problemov izhaja ravno iz premajhne kadrovske zasedbe na posameznih področjih. Posebno poudarjeno pa je bilo nagrajeva-

Na konferenci članov ZK Steklarne Hrastnik

Tudi na račun plana za leto 1976 je bilo izrečenih precej kritičnih pripomb, ker še do danes ni bil sprejet.

Iz razprave po osnovnih organizacijah je torej razvidno, da so

nje zaposlenih, ker ta problem še do sedaj ni urejen.

Iz vseh razprav, ki so bile v zadnjem času, komisija ugotavlja, da smo člani ZK v steklarni (Dalje na 2. strani)

Konferenca članov ZK Steklarne je zelo kritično ocenila delo sveta ZK prejšnje mandatne dobe

OB DELAVSKEM PRAZNIKU 1. MAJU

čestitajo vsem članom in članicam kolektiva

- skupščina podjetja
- delavski sveti vseh TOZD
- osnovna organizacija sindikata
- svet ZK Steklarne in sekretariat osnovne organizacije
- aktivni mladih delavcev
- uredništvo Steklarja

Informacije o značilnostih novega sistema plačevanja

Pri nas se že dalj časa razpravlja o tem, kateri so pglavitni razlogi ter vzroki, zaradi katerih imamo tako visoko inflacijsko stopnjo in rast cen. O vsem tem so potekale obširne razprave tudi pred X. kongresom ZKJ in pred republiškim kongresi ter pokrajinskimi konferencami ZK. To pomeni, da že dolgo iščemo odgovore na ta vprašanja. V vseh resolucijah omenjenih kongresov, konkretno pa tudi na 4. seji predsedstva ZKJ konec leta 1974, so bila sprejeta jasna in trdna stališča, da je treba uveljaviti določene sistemske rešitve, ki bodo delovale na nelikvidnost in nepokrito potrošnjo, ki sta pglavitna vzroka inflacije pri nas.

Vzrok stalno navzoče nelikvidnosti pri nas je v bistvu nepokrita poraba, ki je delno nepokrita zato, ker nimamo ustvarjenega dohodka, to pa pomeni, da trošimo več, kot nam materialne možnosti dopuščajo. V nepokriti porabi je navzoča anticipativna potrošnja, kar pomeni, da trošimo dejansko tisto, česar še nismo proizvedli oz. tisti del dohodka, ki ni pokrit s povpraševanjem na trgu oz. ni plačan, niti ni sigurno, da bo gotovo plačan. Nepokrita poraba je torej pglavitni vzrok stalno navzoče nelikvidnosti pri nas.

Znano je, da smo že v prejšnjih letih nekajkrat spreminjali obračunske sisteme, šli smo na plačano, pa spet na fakturirano realizacijo nekajkrat, tako kot nam je ustrezalo v posamezni etapi družbenoekonomskega razvoja. Sedanjí zadnji sistem po fakturirani realizaciji je pokazal vrsto svojih slabosti. Dejstvo je, da je bilo dovolj proizvesti, izdana faktura pa je bila podlaga fakturirane realizacije, oziroma celotnega dohodka in zato tudi dohodka, ki pogosto ni bil pokrit z dejanskim povpraševanjem na trgu oz. takšen dohodek je bil pogostokrat fiktiv-

ven, ker je bilo njegovo plačilo negotovo, v treh mesecih, včasih v pol leta, včasih dodamo še odpis zalog, starejših od enega, dveh in treh let, ki se je začelo dosledneje izvajati za leto 1975 (25% zalog je starejših od dveh let), tedaj vidimo, da so nekatere zaloge starejše, ne samo od enega, dveh, ampak celo več kot tri leta. Kljub temu pa je bilo dovolj poslati fakturo in s tem zagotoviti celotni dohodek, s tem pa tudi dohodek, ki nasploh dostikrat ni bil pokrit, dohodek torej, za katerega se ni vedelo, kdaj bo denarno pokrit oz. s plačilom potrjen. To je omogočalo v precejšnji meri nepokrito porabo.

Ni bilo malo takih, ki so se dogovarjali, zlasti ko so poslovali na meji rentabilnosti ali z izgubo, da bodo izdajali drug drugemu fakture v zadnjih dneh obračunskega obdobja.

Doslej nismo imeli usklajenih dolžniško-upniških odnosov. Po zakonskih določbah morajo biti vsi dolžniško-upniški odnosi, nastali do 31. 12. 1972, ki ne bodo usklajeni do predložitve zaključnega računa za leto 1975, odpisani oz. ne morejo priti v celotni dohodek za leto 1975 niti v dohodek za to leto.

Nekatere OZD so zelo zgodaj začele usklajevati dolžniško-upniške odnose in te organizacije so marsikaj že razčistile in bodo ob zaključnem računu nedvomno izkazale zadovoljiv rezultat. Vsi firmi pa, ki so začeli usklajevati dolgove s terjatvami šele konec decembra ali v začetku januarja tega leta, bodo imeli probleme zaradi visokih odpisov, kar bo negativno vplivalo na dohodek. Tem odpisom pa je treba dodati še tudi popravke finančnega rezultata nad 45 dni, v trgovini pa nad 30 dni.

Enkrat je torej bilo treba napraviti konec, da se razčistijo dolžniško-upniški odnosi, kakor

tudi, da se razčisti del fiktivnega dohodka, ki ij nerazčiščenih odnosov izhaja.

Znano je, da že dalj časa ponekod bolj, ponekod manj vlada pri nas potrošniška psihoza, da gradimo in vlagamo v gospodarske ali negospodarske investicije ne glede na dejanske materialne možnosti. Vlada mnenje, da se bo našel nekdo, ki bo take investicije konec koncev plačal oz. pokrtil.

Tako ne bo šlo več naprej in bo treba zagotoviti uspešno poslovanje, tako na področju proizvodnje kot na področju investicijskih vlaganj.

Že samo to nam dovolj zgovorno kaže vzroke, zaradi katerih je bilo treba spremeniti obračunski sistem. Nekateri menijo, da je novi obračunski sistem dejansko sistem po plačani realizaciji, vendar pa to ni tako. Tudi tak sistem ne bi ustrezal našim sedanjim razmeram. Tudi tak sistem dejansko ni sistem, v katerem je povpraševanje pokrito in ki ima dejansko za posledico denarni dohodek. Zato smo dejansko šli na kombinacijo v zakonu o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka, tako da se v celotni dohodek oz. v realizacijo štejejo vsi zneski, ki so plačani v ustreznem obračunskem razdobju in vse terjatve, ki so po zakonu o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev pokrite s povsem zanesljivimi instrumenti zavarovanja plačil (čekom, menico, avalirano garancijo in nepreklicno dokumentiranim akreditivom). Tiste terjatve, ki niso plačane, vendar pa so v vrednostnimi papirji monetizirane, bodo gotovo v predpisanim ali pogodbeno določenem roku plačane. Ta rok je v rednem poslovanju, ko se zavarujejo plačila z avalirano menico, 90 dni. Vsi drugi roki pri drugih instrumentih (ček, garancija, nepreklicno dokumentirani akreditiv) so krajši. Povsem gotovo je, da če na primer po zaključnem računu za leto 1976, recimo konec decembra upnik proda blago in dobi zanj menico, da bo konec marca naslednjega leta, če je dobil menico za 90 dni (kar pa ni nujno, ker je), da bo konec marca plačilo opravljeno. Če pa plačila ne bi bilo mogoče izvesti od dolžnika, če ta na primer ne bi imel na dan dospelja zapadlosti menice denarja, bo plačilo izvršeno od avalista. Sicer pa bo v skrajnem primeru, če eden in drugi ne bi imel sredstev za izplačilo menice, avtomatsko sledil protest menice. Na sodišču o tem ni razprave, ker je uveljavljen sodni avtomatizem v postopku, to pa pomeni zablembo vsega, razen osnovnih sredstev za normalno proizvodnjo, surovin do 60 dni in še nekaterih vrst materiala, vse drugo pa se lahko zapleni oz. poravna z zablembo, to se pravi denarna sredstva, končne izdelke ipd. Drugo vprašanje je, kaj bo potem z dolžnikom oz. kdo ga bo saniral, ali se bo uvedel likvidacijski postopek oz. stečajni po-

stopek, to je problem dolžnika. Dolžnik mora torej sam razmišljati o izdajanju nepreklicnega dokumentarnega akreditiva oz. pri zagotovitvi plačila meničnega zneska. Vse terjatve, ki so pokrite z instrumenti zavarovanja plačil in ne samo z avalirano menico, so monetizirane in bodo nedvomno realizirane oz. plačane, s čimer je zagotovljen tudi realni dohodek. Na bazi takega dohodka, ki je pokrit z menico, garancijo ali nepreklicnim dokumentarnim akreditivom, katerega plačilo je gotovo, naj bi preprečili nepokrito porabo.

Po zakonu o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev ne more nihče vzpostavljati poslovnih odnosov, če ni zagotovil plačila, ki ga mora izvesti v roku 10 dni z enim izmed navedenih instrumentov zavarovanja plačil. To je ovira, preko katere ni bilo mogoče sklepati poslovnih odnosov v večjem obsegu kot ga dopuščajo materialne možnosti.

Če bomo v doglednem času zmanjšali porabo in jo vezali na realni dohodek, na materialne možnosti uporabnika družbenih sredstev, je gotovo, da bomo v glavnem z novim sistemom plačevanja in razčiščevanja starih obveznosti po 1. aprilu razčistili tudi vprašanje nelikvidnosti, ki se je izražala z nerazčiščenimi dolžniško-upniškimi odnosi. Po udariti je treba, da bo najteže v letu 1976, vendar pa je gotovo, da bo potem, ko bodo začetne težave premagane, ustrezno rešen tudi problem nelikvidnosti, ki nas zdaj pritisaka.

Ko bo onemogočena nepokrita poraba in sanirana nelikvidnost, je povsem gotovo, da se bodo tudi cene ob drugih dodatnih ukrepih drugače gibale, kar jih ne bo imelo kaj spodbujati k rasti, kot je to bilo doslej. Prišlo naj bi torej do uskladitve med blagovnodenarnimi skladi, to pa pomeni, da bomo imeli v prihodnje tudi nižjo inflacijsko stopnjo.

Gre torej za globoke ekonomske spremembe, zlasti pa za spremembe obnašanja v poslovanju in ne samo za knjigovodsko-tehnične spremembe, in da bodo vse, kar bo v zvezi s temi spremembami treba storiti, storili sami knjigovodje, finančni delavci in morda komercialisti. Tako mnenje ni pravilno, kajti gre za globoke, zelo radikalne in resne spremembe v našem gospodarjenju, v naših družbenoekonomskih odnosih in, kar je najpomembnejše, za spremembe v našem obnašanju.

Če tega ne bo pravočasno dojela tudi kompletna vodilna garnitura, začeni od tiste v proizvodnji do vodilne garniture v negospodarstvu in če ne bo primerno organizirala, se homo srečali z resnimi posledicami. Najvažnejše pri tem je, da se delavci, neposredni proizvajalci, pravočasno seznanijo z bistvom sprememb in da podrobno proučijo stanje svoje TOZD ob zaključnem računu in da se na tej pod-

(Dalje na 3. strani)

Zaključki in ugotovitve članov ZK Steklarne

(Nadaljevanje s 1. strani)
akcijsko neenotni, kar lahko povzroča izredno velike težave pri nadaljnjem delu in realizaciji sklepov, ki so bili nakazani v zaključkih občinskega komiteja ZK glede na gospodarsko stanje v kolektivu. Komisija meni, da so sklepi, sprejeti na lanski konferenci, še vedno aktualni in terja od vseh odgovornih delavcev — komunistov naše delovne skupnosti, da najhitreje in z resnično polno politično odgovornostjo pristopijo k učinkovitemu reševanju le-teh. Ob stalnem spremljanju izvajanja nalog bo svet ZK prisoten in bo, podobno kot v zadnjem obdobju delovanja ZK, proti kršiteljem in vsem, ki ne bodo izvajali sprejetih nalog, ukrepal z vso politično ostrino.

Za takšno politiko delovanja se bo ZK opredelila iz lastnega

spoznanja in nujnosti, k temu pa nas obvezujejo tudi sprejeti kongresni dokumenti, zlasti pa sklepi 5. seje CK ZKS in nenazadnje sklepi komiteja ZK iz Hrastnika. Tak način delovanja pa konec koncev zahtevajo od sveta ZK naše delovne organizacije tudi vsi komunisti in druge DPO naše delovne skupnosti.

Razprava o zaključkih komisije sveta ZK steklarne je bila izredno obširna. Nakazala je probleme, katere bo svet ZK steklarne moral pri svojem bodočem delu upoštevati in tudi realizirati.

Glede na aktualnost celotne problematike bo glasilo »Steklar« v prihodnji številki obširneje poročal o ukrepih, ki jih bo svet ZK steklarne skupno s poslovodskimi organi podjetja sprejel.

INFORMACIJE O ZNAČILNOSTIH NOVEGA SISTEMA PLAČEVANJA

(Nadaljevanje z 2. strani)
lagi odločijo, kako bodo ravnali v prihodnje oz. s kakšnimi materialnimi možnostmi bodo razpolagali.

Posebej je treba ugotoviti in proučiti tisto proizvodnjo, za katero ni kupcev oz. trga. Ob tem pa se je treba zamisliti, za koga pravzaprav proizvajamo in kakšna bi proizvodnja morala biti. Če ne bomo kompleksno proučili položaja, vseh načrtov, ki so bili doslej zelo široki in načelni, in kolikor ne bomo planov za v prihodnje uskladili z materialnimi možnostmi, lahko pride do težav, ki jih bo pozneje težje premagati. Če se bomo pri teh nalogah angažirali vsi, od delavcev v TOZD do samoupravnih struktur v občini ter drugih samoupravnih struktur, političnih organizacij na vseh nivojih, potem bo mogoče premagati težave in probleme, ki so se nakopičili v sferi potrošnje in nelikvidnosti.

NEKATERE BISTVENE REŠITVE IZ ZAKONA O ZAVAROVANJU PLAČIL

Iz zakona o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev je razvidno, da se ta zakon nanaša na vse uporabnike družbenih sredstev, tako v gospodarstvu, negospodarstvu, družbenopolitičnih organizacijah in organih, nanaša se torej na vse uporabnike družbenih sredstev. To velja tudi za dolžniško-upniške odnose, temelječe na prometu blaga, proizvodov oz. storitev ne glede na to, med katerimi uporabniki družbenih sredstev ta promet poteka. Zakon se ne nanaša na odnose med zavarovalnimi organizacijami in drugimi uporabniki družbenih sredstev, ker pri tem praktično ne gre za dolžniško-upniške odnose na podlagi blaga, proizvodov in storitev, temveč za odnose, temelječe na zavarovanju lastnine. Zakon se prav tako ne nanaša na odnose z bankami na podlagi kreditiranja in vračanja anuitet po uporabnikih družbenih sredstev. Tudi pri tem ne gre za dolžniško-upniške odnose, urejene s tem zakonom. Ko gre za družbeni sektor, se zakon ne nanaša na obveznosti uporabnikov družbenih sredstev, izhajajoče iz kakršnihkoli davkov, prispevkov, ki jih pri nas zdaj uvajamo. Zakon se prav tako ne nanaša na odnose družbenega sektorja z zasebnim sektorjem, z državljanji, in civilno-pravnimi osebami, ker tu ne gre za nobene spremembe na dosedanj način urejanja medsebojnih odnosov.

Glede vzpostavljanja dolžniško-upniških odnosov ni nobenih sprememb z izjemo investicij. Zakon namreč terja, da mora biti pri postavljanju dolžniško-upniških odnosov pri investicijah pismena pogodba. Pri vseh drugih dolžniško-upniških odnosih, ki se vzpostavljajo oz. ko pride do pogodbe, velja vse, kar je veljalo doslej. To so predvsem uzance, ki jih sicer že dolgo imamo, vendar se na nesrečo po njih ne ravnamo.

V trenutku vzpostavljanja dolžniško-upniških odnosov je treba vedeti, kdaj in kako bo dolžnik plačal upniku. Precizirati je namreč treba (lahko ustmeno ali pis-

meno), ali bo v 10 dneh po dobavi sprejeto blago ali opravljena storitev plačana, če pa dolžnik ni sposoben plačati na običajen način, ker nima denarja, mora dati upniku zagotovilo o plačilu z enim od instrumentov zavarovanja plačil. To je lahko ček, če je v istem mestu osem dni, v različnih mestih 15 dni, avalirana menica s skrajnim rokom zapadlosti 90 dni, lahko je nepreklicni dokumentarni akreditiv in lahko je garancija tako za redno poslovanje kot garancija za zagotavljanje plačil za investicije. Tudi te garancije so ostale še naprej.

Pri uporabi čeka gre dejansko za gotovinsko plačilo v roku od 8 do 15 dni. Sicer pa je tako v zvezi s čekom kot v zvezi z akreditivom predpisano, da se sredstva, ki so izločena na poseben račun, ne morejo uporabiti za nobene druge namene, razen za tiste, za katere je ček bil dan in za katere so sredstva izločena na poseben račun. Pri akreditivu velja obveznost izločanja sredstev, sicer se ne šteje za zavarovanje, pri čemu pa je to prepuščeno uporabniku družbenih sredstev. To pomeni, da kolikor ni gotovo, da bo imel v 8 oz. 15 dneh denar za znesek enega ali več izdanih čekov, lahko sredstva izloči na poseben račun.

Vprašanje oz. uvajanje avalirane menice v sistem zavarovanja in plačevanja je rezultat mnenja, da je menica najprimernejši instrument, ki ima večstransko funkcijo. Menica je instrument plačila in ko zapade določen rok v menici, izvede izplačilo po tej menici obračunski center SDK avtomatsko. To pomeni, da pristojna podružnica SDK, pri kateri se vodi račun uporabnika, avtomatsko izplača znesek, ki izvira iz menice, ki jo predloži upnik. Vendar pa je menica tudi instrument zavarovanja, ker bo menični znesek zanesljivo plačan. To je njena druga funkcija. Njena tretja funkcija pa je kreditna. Z indosiranjem menice med uporabniki družbenih sredstev se lahko tudi več ko z eno kompenzacijo pokrijejo obveznosti. In kar je najvažnejše, z njo se plačila ne morejo regionalno zapirati.

Tudi garancija ima v rednih poslih pomembno vlogo. Z njo se lahko pokrivajo vsi dolgoročni posli, zlasti tisti, katerih izvajanje med letom poteka sukcesivno. Kjerkoli se torej blago dobavlja med letom sukcesivno, se lahko ni mora pokrivati z garancijo. Garancija je torej primerna, kajti po prevzemu blaga ali po opravljenih storitvi je treba storitev plačati. To je nedvomno ugodno.

Znesek, do katerega se izdaja menica, ni limitiran, toda če tisti, ki menico izda, ne dobi avala pri uporabniku družbenih sredstev in tega ne dobi v banki oz. v njenem kratkoročnem kreditnem potencialu, potem je povsem gotovo, da je raven menice omejena do zneska, ki bo avaliran. To je treba upoštevati, ko se menica daje.

Pri negospodarstvu je limit za izdajanje garancije ena četrtina dohodkov iz predhodnega leta, enak pa je limit tudi za valiranje menice. Ni mogoče dati garancije in avalirane menice med

dolžniki in upniki. To mora biti nekdo tretji.

Predhodne določbe zakona govorijo o razčiščenju starih obveznostih, ki so nastale do 31. 12. 1975 in ki so dospele do 25. januarja 1976, temveč dospejajo po obveznostih, ki so nastale v prvem četrtletju leta 1976, toda ne bodo poravnane in plačane po redni poti do 15. maja 1976, so v zakonu določeni roki zelo precizno oziroma je določeno, kaj in kdaj je treba storiti.

Morali bi za obveznosti, ki niso bile poravnane in kompenzirane v minuli kompenzaciji, pa tudi za tiste, ki niso prijavljene in ki ne bodo plačane (ene in druge do 31. marca), že sedaj začeti pripravljati program. Ker ne bo plačano, torej tudi tiste obveznosti, ki so šle v kompenzacijo, in obveznosti, ki niso šle v kompenzacijo, zapadejo pa do 25. januarja in ki ne bodo plačane do 30. aprila, je treba tudi te planirati in oceniti in morajo biti prav tako vnesene v program, ki ga je treba dostaviti SDK do 5. aprila.

Vse navedeno se nanaša na obveznosti, ki so nastale do 31. 12. 1975, zapadle pa so do 25. 1. 1976 in pozneje in če ne bodo prve izplačane do 31. marca, druge pa do 30. aprila, je treba zanje izdati menico. Upoštevati pa je treba, da je treba v prvem četrtletju za vse tisto, česar ne bo mogoče plačati na običajen način do 15. maja, izdati menice. Tudi te obveznosti je torej treba avalirati in pokriti oz. tudi ta del obveznosti programirati, verjetno pa bodo dospele v plačilo v juliju, avgustu itd. Za vse menice, ki se dajo po vrstah obveznosti oz. po navedenih rokih, je skrajni

rok dospelosti plačila 30. september 1976. Zanje torej ne velja rok 90 dni, za nje je rok 30. september. Na podlagi programa poravnave obveznosti mora dati uporabnik družbenih sredstev do 31. marca 1976 upniku menico z avalom, katere rok dospelosti določijo v soglasju z upnikom, ta rok pa ne sme segati v čas po 30. 9. 1976.

Uporabniki družbenih sredstev, razen družbenopolitičnih skupnosti in družbenih organov, ki ne bodo dali upnikom avaliranih menic, pa morajo do 15. aprila objaviti v Uradnem listu SFRJ, da predlagajo vsem upnikom sanacijo, o tem pa morajo hkrati obvestiti tudi SDK. Od vseh bo odvisno, kdo bo moral iti v sanacijo, predvsem pa je to odvisno od dobre volje tako dolžnika kot upnika, da se določene obveznosti uskladijo na podlagi programa plačil, druge pa s solidarnim avaliranjem. To pomeni jamstvo v gospodarstvu tudi med drugimi uporabniki izven gospodarstva, zlasti pa solidarno jamstvo prek banke, ki bodo kljub drugačnemu ravnanju kot doslej tudi v prihodnje lahko izdelale svoj kratkoročni program, na podlagi katerega bodo avalirane menice in izdajale garancije.

Nekateri so narobe razumeli določbe zakona o bankah in so prepričani, da morajo posebej vprašati banko za avaliranje vsake menice oz. za vsako garancijo. To ni točno, kajti stvar poslovne politike banke je, da sprejme tako politiko na tem področju, ki bo usklajena s potrebami njenih komitentov, in s politiko, ki jo je dolžna izvajati.

SKLEPI OO ZK DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Komunisti v DSSS smo na sestanku dne 21. aprila kritično obravnavali stanje v OZD in DSSS. Na podlagi ugotovitev s strani komisije, katere je bila imenovana na zboru komunistov dne 9. aprila, smo prišli do naslednjih zaključkov:

— Vsi se strinjamo z ugotovitvami komisije glede sklepov, katere smo sprejeli na lanskoletni februarjski konferenci.

— Tov. Vidovič Francu, sekretarju prejšnjega sveta ZK OZD Steklarne Hrastnik, se izreče kazni ZADNJI OPOMIN kot vzgojno-politični ukrep.

Tov. Vidovič Franc je bil dolžan, da skliče oziroma predlaga sklic konference v lanskem letu in da kontrolira izvrševanje sklepov na februarjski problemski konferenci vseh komunistov OZD Steklarne Hrastnik.

— Tov. Mrcina dipl. ing. Maks se kaznuje z OPOMINOM kot vzgojnim političnim ukrepom.

Tov. Mrcina ing. Maks je bil dolžan, da se kot direktor OZD bolj angažira pri izvrševanju in kontroli sprejetih sklepov, na vsako odstopanje bi moral sproti opozarjati in ukrepati.

— Tov. Kavšek ing. Niko se je ravnal po zadolžitvah, za katere je bil imenovan in jih je iz-

vršil z 18-dnevno zamudo. OO ZK DSSS je ugotovila, da je do zamude prišlo zaradi podaljšanja rokov v samoupravnem sporazumu kemične industrije in ga osebno ne zadene krivda.

Vsem članom OO ZK DSSS — razen prvima dvema imenovanim — se izreče kazni JAVNO GRAJO kot vzgojno-politični ukrep zaradi neizvrševanja in prejemne angažiranosti glede na 3. sklep in ugotovitev komisije, ki o tem sklepu pravi:

Vodstva OZD in TOZD so se neodgovorno obnašali do sprejetega sklepa o delovni disciplini.

Komisija meni, da tudi člani ZK niso odigrali svoje vloge glede discipline.

Čitajte

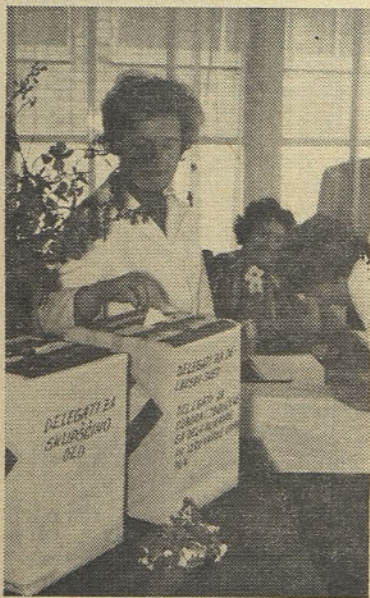
STEKLARJA

Volili smo člane v samoupravne organe

Rezultati glasovanja oziroma volitev v samoupravne organe TOZD in Skupščine OZD z dne 21. 4. 1976:

ZA DELEGATE SKPŠČINE OZD so bili izvoljeni:

TOZD I: PUFLER Ivan, RUGELJ Jože, JANEŽIČ Pavla, GODICELJ Dora, MAJCEN Milan, KALPIČ Ivan, KALUDER Štefka, LESKOVŠEK Jože, ČAKIČ Ljubo.

Volilnice v TOZD III.

TOZD II: GOTZ Rado, KORITNIK Matija, KNEŽEVIČ Nedeljko, LAVRIČ Albin, KUCHAR Katarina, TRŠEK Pavla, RISTOVIČ Bojan, ZORENČ Otilija, GRICAR Justa.

TOZD III: PERPAR Magda, MARKOVIČ Jožefa, GERMADNIK Lidija, ZORČIČ Julka, PETRIČ Milena, HRNČIČ Marija, METERC Ingrid, BAJDA Ana, POKLEKA Amalija.

TOZD IV: HUDI Leon, KNEZ Rihard, PREMEC Jože, GUZEJ Silvo, MOKOTAR Karel, ROT Franc, STRNIŠA Viljem, KAPLA Slante II., PAVLIČ Ivan.

TOZD V: PAVLIČ Jože, KREŽE Martin, KAVZAR Peter, SEBASU Branko, ERMAN Viktor II., ŠPACAPAN Roman, PUSTIŠEK Mihael, SELIČ Franc, POŽAR Valter.

TOZD VI: GODICELJ Nada, HUDI Ana, JAMŠEK Nada, KORITNIK Heda, KRAŠOVEC Cirila, NOVAK Rozi, TRŽAN Vera, UDOVČ Mira, ZUPAN Alojzija.

SKUPNE SLUŽBE: ing. KRSNIK Franjo, GRUM Ivan, RACKI Viktor, ROŠKAR Katarina, DEBELAK Štefka, POKRAJAC Krista, KONČINA Erna, ZAGORC Štefan, ZALETEL Frida.

ZA ČLANE ODBORA DELAVSKE KONTROLE OZD so bili izvoljeni:

TOZD I: KORBAR Franc, ČIČIČ Risto.

TOZD II: KAPELARI Albert, LAPORNIK Ivan.

TOZD III: Grašič Frančiška.

TOZD IV: RŽEK Jože.

TOZD V: KAJZER Adolf.

TOZD VI: HUDI Ana.

SKUPNE SLUŽBE: KAVZAR Janko.

ZA ČLANE DELAVSKIH SVE-TOV so bili izvoljeni:

TOZD I: GODICELJ Vinko, BARIČ Franc, HABERL Adolf, JERAN Ignac, BABIČ Ernest, LIPAR Anton, HLASTEC Alojz, KAPLA Stanislav I., GRAČNER Vera, UČAKAR Maks, JERKOVIC Jakob, KRIŽNIK Anton, KOLŠEK Irena, SAVKOVIČ Ilija, KALIŠNIK Konrad, ZALETEL Mila, TOSIČ Nikola, ZOREC Jože, JAMŠEK Bogomir, JAZBINŠEK Maks, NOVAK Avgust, RIŽNAR Alojz, ZORE Jožefa, LAPORNIK Milan, GNJIDIČ Mile, MEJAC Jože, POKRAJAC Djoko, PIVEC Marjeta, POTUŠEK Valentin, PERCL Adi, MAURER Oskar, SRŠEN Edvard.

TOZD II: METERC Ervin, JERMAN Franc, CIGOLE Adolf, JAKŠIČ Srečko, PREDOVNIK Ervin, ULDRIJAN Tomo, SENIČAR Ludvik, FABJAN Vili, BREČKA Marica, TRŠEK Jože, PIVEC Marija, BEC Marjeta, ŽAGAR Mirko, SALMIČ Franc, ŠUNTAJZ Bojan, LAPORNIK Ivan, KOLAR Ruža, KRČEK Marija, ČESNIK Franc, VRETIČ Ivan.

TOZD III: SELAK Marija, BRGAR Marjana, DREU Marjana, LORBAR Marija, RETAR Erna, SIHUR Erna, HOČEVAR Milena, KRNETA Mileva, PIRC Franci, OJSTERŠEK Slavi, HOMŠEK Angela, NESLADEK Jadranka, RANKOVIČ Živko.

TOZD IV: KREŽE Drago, PUST VOJTEH, KRIŽAJ Mirko, CRNKOVIC Jože, OROŽEN Stane, FIŠNER Avgust, KORITNIK Bojan, KLEMEN Radovan, PRESKAR Vlado, GODICELJ Jože I., MLAKAR Boris, ARLIČ Viljem, JELENC Stanislav, VOLFAND Viktor II., DRAC Miran.

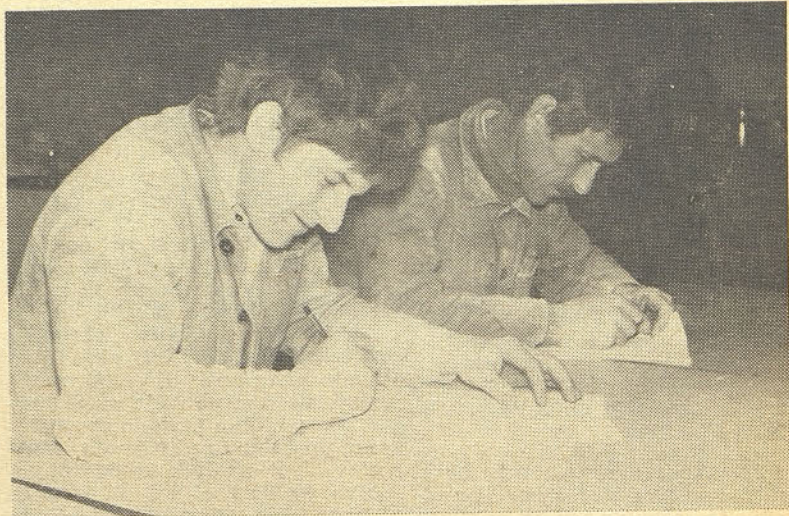
Na volišču v TOZD I.

TOZD V: GRAČNER Vinko, KELNER Bruno, MAJCEN Jože, ROTAR Ernest, DRAKSLER Milan, JAVŠEVAR Vid, ALAUF Ivan, KAVZAR Janez II., ERMAN Branko, MATEŠIČ Drago, KIRHMAJER Rudi II., LAZNIK Jože, SENIČAR Ernest, GRAČNER Branko, DRUGOVIČ Jože, PRAH Stane, GRAČNER Marjan.

Franc, BRADAŠEVIČ Djoko, MARINKOVIČ Djino.

TOZD III: PIRC Fanči, SIHUR Erna, PIKŠ Vanda, ABRAM Marija, KRNETA Mileva, CAFUTA Mira, BEKOVAC Marija.

TOZD IV: MAURER Alojz, KMETIČ Egi, ŠIVEC Aleksander,

Na volišču TOZD I. je kandidatov veliko, zato tudi odločitev ni lahka

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB: DREMEL Karli, MAJCEN Franc, KOZOLE Drago, LAPORNIK Fani, JELENC Pavla, TOVORNIK Anton, MARCEN Alojz, GREBEN Krista, KROŠLIN Mirko, KNEZ Alojz, VIDOVIC Ida, GERMADNIK Edo, KOCMAN Franc, PERŠIČ Vida II, POTUŠEK Slavica, PIRC Milena, LAPORNIK Franc, LESKOVŠEK Lado, AMIGONI Pavla, KILAR Helena, RAK Joža, TRŽAN Zlata, ŠINKOVEC Sanda, DURMIŠEVIČ Abdulah.

ZA ČLANE ODBORA ZA RAZMERJA IZ ZDRUŽENEGA DELA IN KADRE so bili izvoljeni:

TOZD I: PUFLER Edvard, GRČAR Karli, DREMEL Oto, PRAH Ivan, KOBAL Ljudmila.

TOZD II: UDOVČ Matija, DELPIN Gerhard, KREŽE Anton, ALT Ervin, PLAZAR Slavi.

TOZD III: AUFLIČ Joža, PIŠEK Ana, SLOKAN Nada, HLZER Vera, GERMADNIK Lidija, ŠMAGELJ Stane, CIZEJ Zlatka.

TOZD IV: KODRUN Vlado, MAURER Alojz, KREŽE Janko, SOBA Viktor, STRNIŠA Marjan.

TOZD V: PAVLIČ Friderik, SLOKAN Janez, GRAČNER Ivan, KANDOLF Janez, SENČAR Franc, ŠMAGELJ Alojz.

SKUPNE SLUŽBE: BOLTIN Ida, KORITNIK Karl, STRGARŠEK Janko, KNEZ Jože I. LOKOVŠEK Franc.

ZA ČLANE ODBORA ZA IZREKANJE UKREPOV so bili izvoljeni:

TOZD I: BARIČ Adolf, JONTEZ Majda I., TOSIČ Peter, MEJAC Jože, ČAKIČ Ljubo, PIŽMOHT Bojan, MUSTAČ Vlasta.

TOZD II: JAVORŠEK Miha, RAZDEVŠEK Ivan, ŠUSTER

STRGARŠEK Bojan, ŠENJURC Bruno.

TOZD V: GROHAR Janez, KAVZAR Peter, KAJZER Adolf, ŠPACAPAN Marjan, KREŽE Franc.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB: KLEMEN Zoran, PETERLIN Poldaj, PETRIČ Viljem, BARIČ Alojzija, ZUPANEK Zofija.

Za člane KOMISIJE DELAVSKE KONTROLE po TOZD so bili izvoljeni:

TOZD I: ROJKO Jože, ŽIBERT Franc, VELEJ Jože, BEC Emil, GUMZEJ Mihaela.

TOZD II: BEDENIK Silva, GOLEŽ Anton, KAJIČ Štefan, SAVKOVIČ Greta, TOSIČ Savo.

TOZD III: POTRATA Pavla, TOVORNIK Marjana, METERC Ingrid, RIŽNAR Jože, HUDI Ljudmila.

TOZD IV: PUST Martin, ŽINDRA Ferdo, KOZOLE Jurij, ŠTIHAR Robert II., RUPNIK Roman,

TOZD V: KRAJNC Ludvik, BRGLEZ Vinko, SIHUR Zvonko, ŽERKO Franc, BAUERHEIM Pavel.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB: JELENC Mihael, DEBELAK Štefka, GERHARD Mihael, GORNIK Peregrin, RADAKOVIČ Magda.

Uspeh volitev po TOZD je naslednji:

TOZD I.	87,81 %
TOZD II.	88,4 %
TOZD III.	94,7 %
TOZD IV.	91 %
TOZD V.	83 %
TOZD VI.	93 %
DSSS	84,8 %

Centralna volilna komisija

Izobraževanje sindikalnih aktivistov

SEMINARJI ZA POVERJENIKE IN ČLANE IZVRŠNIH ODBOROV OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA

Nova organiziranost sindikatov, katero je narekovalo ustanavljanje TOZD pred približno 2 letoma, je v prvi vrsti izkazala premajhno število usposobljenih kadrov za delo na tem področju. Na to isto vprašanje je opozoril tudi že 8. kongres slovenskih sin-

Žal, kot je to že praksa, nas je tudi na tem področju čas močno prehitel. To ugotavljamo šele danes, ko je marsikje voda že preseгла bregove.

Z novo ustavo so sinikati dobili še kako pomembno, da ne rečem odločilno vlogo, predvsem

Skrb za izobrazbo kadrov je prevzela Revirska delavska univerza. V prvi vrsti je usposobila potrebno število predavateljev in šele nato je lahko stekla izobrazba. Najbolj primerna oblika za to pa so vsekakor seminarji.

Nekatera podjetja so imela nekaj predavanj že v preteklem letu, medtem ko so glavna potekala v začetku aprila. O tem smo nekaj pisali že prej v našem glasilu.

Kot rečeno so seminarji potekali v dveh delih. Izjema smo bili le mi iz steklarne, ki smo se zaradi ekonomičnosti in časa odločili za enodnevni seminar. Res, da je takšna oblika precej naporena, vendar je predsedstvo sindikata naše OZD menilo, da je za naš še najbolj primerna.

Celoten program izobraževanja v tem ciklusu je zajemal 8 tem. Naj takoj povemo, da so bile teme izredno skrbno izbrane. Prav tako je treba izkazati vsa priznanja predavateljem, ki so bili v večini primerov znani in priznani hrastniški družbenopolitični delavci. Uspelo jim je na preprost in jasen način zadeti v bistvo. Takšno podajanje pa je tudi ustvarilo prijetno delovno vzdušje ter pristen odnos med predavatelji na eni in slušatelji na drugi strani.

v nalogah sindikatov — Branko Gorjup.

Za vsako temo je bilo na razpolago uro in četrt. Seveda je bilo ob tako zgoščenem programu časa bore malo, tako da so največkrat odpadli odmorji med posameznimi temami.

Največ pozornosti so slušatelji posvetili predavanjem tovarišev Milinoviča, Zorčiča in pa Stromajerja, čeprav so bila tudi ostala izredno kvalitetna in podana na zanimiv način. Zakaj je bilo temam omenjenih tovarišev posvečeno največ pozornosti in zanimanja, ni težko ugotoviti.

Z ozirom da je tematika zelo obširna, čas pa dokaj skopo odmerjen, poleg tega pa slušatelji niti nismo imeli na razpolago ustreznih strokovnih priročnikov (za nekatere teme jih niti ni ali pa se pripravljajo), naj omenimo le bistva posameznih tem. Ker si je avtor tega članka najpomembnejše stvari sproti zapisoval, je možno, da je vnesel tudi kakšno nezaželeno napako. Zato naj se takoj opravičim

Inž. Franjo Krsnik

Govoril je predvsem o trenutni situaciji v našem gospodarstvu. Slušatelje pa je senzanil tudi s trenutno gospodarsko situacijo v

Na seminarju za poverjenike in člane izvršilnih odborov osnovnih organizacij sindikata je predaval ing. Krsnik Franjo o samoupravljanju v združenem delu

dikatov v Celju. Da je bila ta zahteva upravičena in prepotrebna, je pokazalo že delo v prvih mesecih po reorganizaciji.

Marsikje se je pojavljalo in se še pojavlja vprašanje uspešnega dela sindikatov. To vprašanje velja še zlasti za delo v osnovnih organizacijah, to je v TOZD. Sicer je to nekje še kolikor toliko razumljivo. Za kaj gre? Le malo število delavcev iz neposredne proizvodnje je bilo za delo na tem področju usposobljeno. Če vemo, da so v času reorganizacije mnogi takorekoč nepripravljeni za delo na tem področju, je jasno, da tudi delo ni moglo steči v željeni smeri, se pravi aktivno in intenzivno. Zavedajoč se nalog, katere so bile postavljene pred sindikate, je bilo nujno potrebno čimprej usposobiti potrebno število ljudi za tovrstno delo.

pri samoupravljanju in gospodarjenju v združenem delu, samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju, sistem urejanja dohodkovnih odnosov, pa še naloge na področju izobraževanja ob delu, socialne varnosti, v delegatskem sistemu in še in še. Ob vsem tem je še vedno jasno, da smo bili ob vsem tem številčno in izobrazbeno preskromni in povsem nepripravljeni. Iskati krivce za to je danes nepomembno in prepozno. Nismo pa daleč od resnice, da smo krivci pravzaprav vsi, ki smo bili premalo angažirani in smo vso zažvego jemali prepotentno. Kakorkoli že, treba je storiti odločen korak v tej smeri. Obstoječe kadre je treba izobraziti in pripraviti za to delo. Prav tako pa je treba pritegniti še nove ljudi, ki so pripravljeni in voljni delati na tem področju.

Na seminarju sindikalnih poverjenikov v Gorah

Seminar za predsednike OOS ter sindikalne poverjenike naše OZD je bil tako 3. aprila v Gorah.

Slušateljem so bile podane naslednje teme:

— samoupravljanje v združenem delu — inž. Franjo Krsnik
— gospodarjenje v združenem delu — Drago Milinovič

— usmeritev sindikatov na področju LO in družbene samozščite — Valter Molk

— sindikati v samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju Jože Zorčič

— sindikati v samoupravnem urejanju dohodkovnih odnosov — Mirko Štromajer

— proces samoupravnega odločanja in njegovi sestavni deli — Franci Martinšek

— naloge sindikatov na področju izobraževanja in socialne politike — Stane Laznik

— delegatski sistem, razmerja

naši OZD. Vse prisotne je seznanil z novim zakonom, ki je stopil v veljavo 1. aprila (Zakon o medsebojnih dolžniško-upniških razmerij v družbenem sektorju). V zvezi s tem bi morale garancije v I. fazi novega zakona prevzeti predvsem banke.

Drago Milinovič

Uvodoma je razložil celoten pomen gospodarjenja v združenem delu. Razložil je odnose med TOZD in OZD ter obratno. Govoril je o integracijskih procesih ter o njih kritike, katere pa v večini primerov prihajajo s strani delavcev. Iznasel je primer uspešnega sodelovanja med Jugometalom in TKI. Nadalje je vse prisotne seznanil s trenutnim monopolom bank. Zakaj so vse bolj žive potrebe po internih bankah. Novi zakon tudi na tej relaciji (banka — OZD — obresti) pred-

(Dalje na 6. strani)

Slušatelji enodnevnega seminarja za sindikalne odbornike v Gorah

IZOBRAŽEVANJE SINDIKALNIH AKTIVISTOV

(Nadaljevanje s 5. strani)

videva pravičnejši medsebojni odnos. Govoril je tudi o gospodarjenju v naši občini in pri tem podal tudi posamezne statistične podatke. Pomen medsebojnih samoupravnih interesnih skupnosti. Njihov vpliv in udeležba posameznih OZD pri končni ceni določenega produkta — proizvoda (TKI — Belinka — Zlatorog — Saponia).

Govoril je tudi o srednjeročnem družbenem planu za obdobje 1976—1980.

Gospodarjenje v letu 1975 — Hrastnik.

Plani niso bili najbolj skrbno sestavljeni. Rokovnikov praktično ni bilo. Čuti se dokaj malomaren odnos na vseh linijah. Predvsem bi morali pregledati sistem nagrajevanja. Tudi v eni in isti TOZD niso vsi enako prispevali v skupni končni rezultat. Meni, da je treba predvsem pridne delavce ustrezno stimulirati. Pri tem bi morali sindikati odigrati odločilno vlogo.

Valter Molk

Govoril je predvsem o pomenu LO in družbene samozaščite. Kaj je družbena samozaščita? Kulturna osveščenost vsakega posameznika. Kakšna je naloga sindikatov. Vse samoupravne strukture morajo delovati najboljše in po načelih, ki jih zagotavlja ustava.

Zorčič Jože

Razložil je, kaj je samoupravljanje in kaj samouprava v družbenem dogovarjanju (10. člen ustave). Podal je proces pravnikaškega postopka sprejemanja samoupravnih sporazumov, zaščite zakonitosti ter postopek pri zaščiti.

Mirko Štromajer

Praksa je bila, kar pa je očitna zmeta, da smo do sedaj vedno gledali na dohodek v obliki dinarja. Kako in po kateri poti pa je bil ustvarjen in ali je bil realen, pa nam ni bilo mnogo mar. Posledice takšnega načina delitve dohodka, premajhne angažiranosti pri doseganju stabilizacijskih ukrepov in njih ciljev, pa bomo občutili sami. Oblika osebnega standarda bo morala pasti. Kako odpraviti vse slabosti — ustvariti dohodek?

- A. Naša organiziranost — naši medsebojni odnosi — gospodarjenje — analitska ocena delovnih mest
 - B. Investicije
 - C. Izobraževanje
- Napravili smo napako, ker smo dajali prednost osebnemu standardu (avtomobilska mrzlica).

Franci Martinšek

Govoril je predvsem o tehničnem procesu samoupravnega odločanja. Odkod lahko pride pobuda, oziroma kdo jo lahko da. Kdo na dano pobudo izdela predlog in kakšen je proces pri sprejetju oziroma zavračanju pobud — preloga. Kaj je neodtujljiva pravica in drugo.

Stane Laznik

Govoril je predvsem o nalogah sindikatov, kot tudi pravicah in dolžnostih posameznikov.

Pomeni in vrsta izobraževanja:

- a) ob delu,
 - b) politično izobraževanje.
- Kaj je socialna varnost in kaj socialna politika.

Branko Gorjup

Govoril je o ustavi kot največjem državnem dokumentu, o razmerjih v delegatskem sistemu in nalogah sindikatov na tem področju. Razložil je vrsto in pomen SIS.

Govoril o mandatih delegatov. Naloge delegacij in delegatov. Način dela le-teh. Razložil sestav zvezne skupščine — zvezni zbor — zbor republike. Sestav republike in občinske skupščine. Pravico voljenja in biti voljen.

To je le nekaj osnovnih podatkov iz predavanj posameznih predavateljev. Zal kaj več ni moč napisati, ker kot rečeno ni bilo pisemenih materialov. To pa je verjetno tudi edini propust organizatorjev. Res je, da človek mnogo sliši in si iz dobrega predavanja tudi precej pridobi, vendar je povsem nekaj drugega, če imaš za to tudi primerno literaturo.

Toliko o seminarju za predsednike OOS in sindikalne poverjenike. Zdi pa se mi prav in potrebno, da ob tej priliki iznesem tudi nekaj osebnih vtisov, ki pa tudi niso samo moja, ampak je to mnenje večine prisotnih.

Za kaj gre?

Sklep predsedstva konference sindikata OZD steklarne je bil, da naj bo seminar enodneven, in to 3. aprila.

Zakaj ravno 3. aprila? Predsedstvo je menilo, da je ta dan najbolj primeren in bo tako udeležba tudi največja. Nekatere TOZD (notranji obrat) so v ta namen uredile prosto soboto in predstavile obratovanje na druge sobote. To so storili nekateri, žal pa ne vsi. Gre predvsem za posameznike. Nemalokrat slišimo pripombe posameznikov, češ da sindikat ne opravlja svojega dela tako, kot naj bi ga. Mislim, da sem uvodoma dovolj jasno nakažal vzroke, ki ovirajo delo sindikata. Prav gotovo je, da smo za uspešno delo tako sindikata kot tudi ostalih družbenopolitičnih organizacij odgovorni mi vsi. Ustava nalaga aktivno sodelovanje v odстранjanju vseh težav pri napredku naše socialistične družbene ureditve. Zato se upravičeno sprašujem in to ne sam, kje so tisti tovariši, ki so bili povabljeni na seminar in se ga iz neznanega vzroka niso udeležili. Je mar upravičljivo, da npr. iz TOZD III in TOZD VI ni bilo niti enega predstavnika. Ali pa zakaj je bil iz TOZD V navzoč samo eden.

Vsi znamo biti še kako glasni in kar preveč pametni, kadar gre za dohodek in delitev dohodka. Ne zanima pa nas, kako in na kakšen način ga bomo ustvarili. Pripravljene smo valiti krivico na posameznike ter zahtevamo njihove glave. Kaj pa mi sami? Smo mar dovolj angažirani. Nas zanima še kaj drugega kot dinar. Zahtevamo čimbolj debelo vrečko, ne rečem, da ne ravno upravičeno, ne vprašamo pa se, od kod bo ta naš ljubi dinar prišel. Škoda? Tovariši Štromajer je o tem na seminarju dovolj jasno

govoril in argumentiral. Zal pa, kot kaže, mnogim to ni mar in hočejo še vedno z glavo skozi zid (s trmo in nepoznavanjem). Bodo mar morale mnoge glave na tem zidu tudi ostati? Škoda, bojim se, da si marsikdo takšnega

konca ni zaslužil. To pa vse le zaradi nekaterih posameznikov. Jih bomo še dolgo skrivali in prekrivali. Tudi med nami?!

Pa brez zamere, toda resnico je treba osvetliti.

Jože Premec

Najprizaddevnejšim srebrni znak sindikata

Priznanja prejeli tudi trije naši člani; nagrajena tudi konferenca OOS OZD Steklarne

Predsedstvo Občinskega sveta Zveze sindikatov Hrastnik letos drugič podeljuje srebrni znak kot priznanje tistim članom sindikata, ki so z dolgoletnim požrtvovalnim delom dali pomemben delež v uresničevanju delavskih interesov in uveljavljanju, razvoju ter delovanju sindikalne organizacije. Prav tako podeljuje letos prvič srebrni znak sindikatov konference OOS in osnovnim organizacijam sindikata za njihovo večletno vzorno in učinkovito delovanje pri uresničevanju interesov članstva.

Odločitev Zveze sindikatov Slovenije, da predsedstva občinskih svetov vsako leto ob delavskem prazniku 1. maju podeljujejo priznanje, ima nedvomno velik družbeni pomen. V najbolj množični družbenopolitični organizaciji delavcev so številni kadri, ki so velik del svojega aktivnega življenja posvetili boju za pravice delavcev. Mnogi med njimi so že pred vojno vodili hud boj v svojih razrednih sindikatih za interese delavcev in ta boj nadaljevali v narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji. Ti in številni drugi, ki so po osvoboditvi vstopali v sindikate in rasti z njimi v sposobne sindikalne delavce, so si dolga leta požrtvovalno prizadevali za uveljavitev delavskih interesov, prispevali k razvoju sindikatov kot pomembne družbenopolitične organizacije delavcev in vse sile posvečali boju za uveljavitev novih družbenih odnosov ter snovanju samoupravne socialistične družbe.

Ni dvoma, da večina teh prizadevnih sindikalnih delavcev zasluži priznanje. Še posebno pa je začititi zadovoljstvo ob spoznanju, da so bili nagrajeni od tiste organizacije, kateri so pravzaprav tudi posvetili ves svoj prosti čas, svojo voljo in če hočemo tudi hotenja.

Res, da so nekateri že bili deležni kakšnih drugih priznanj, ki pa niso neposredno vezana na delo v sindikatih. Ne redko kdaj pa smo najbolj aktivne sindikalne delavce nagrajevali s tem, da smo jim nalagali še zahtevnejše naloge. Morda je bilo v tem tudi precejšen del nelogičnosti, vendar zveni precej drugače, če vemo, da dobrih, dela voljnih in sposobnih sindikalnih delavcev nismo imeli v izobilju.

Zato je Zveza sindikatov Slovenije sprejela sklep, da predsedstva Občinskih svetov podeljujejo srebrni znak kot obliko priznanja, s katerim bi na ta način širše družbeno ovrednotili zasluge članov in organizacij sindikata. V tem je tudi pomen in vsebina

tega priznanja in obenem tudi spodbuda za nadaljnje delo.

Predsedstvo Občinskega sveta Zveze sindikatov Hrastnik je letos prejelo 13 predlogov za podelitev srebrnega znaka sindikatov. Ker pa je po pravilniku omejeno število znakov, ki se lahko podelijo vsako leto, je imelo predsedstvo resnično težko nalogo, da se je odločilo za najzaslužnejše, ker so bili predlogi dobro utemeljeni in enakovredni. Na podlagi 3. člena Pravilnika o podeljevanju srebrnega znaka sindikatov Slovenije je predsedstvo odločilo, da se v letošnjem letu podeli srebrni znak sindikatov naslednjim organizacijam:

Podelitev srebrnega znaka sindikatu OZD Steklarne

Osnovni organizaciji sindikata Rudnik Hrastnik,

Konferenci Osnovne organizacije sindikata Steklarne Hrastnik, Konferenci Osnovne organizacije sindikata Tovarne kemičnih izdelkov Hrastnik.

Za uresničevanje delavskih interesov z dolgoletnim in požrtvovalnim delom v sindikalni organizaciji in za pomembne uspehe v njenem uveljavljanju in razvoju prejmejo SREBRNI ZNAK SINDIKATOV naslednji posamezniki:

Baloh Adam, OOS TOZD Rudnik Hrastnik, Barič Jože, OOS Steklarne Hrastnik, Greben Anton, OOS Sijaj Hrastnik, Klemen Franc, OOS DSSS TKI Hrastnik, Percl Adi, OOS TOZD I Steklarne Hrastnik, Selič Zora, OOS Zdravstvenega doma Hrastnik, Volfand Edvard, OOS TOZD IV Steklarne Hrastnik.

UTEMELJITEV:

Delavsko gibanje se je v občini Hrastnik krepilo skladno z razvojem industrije Rudnika, Steklarne in Tovarne kemičnih izdelkov — to so prve večje delovne organizacije pred vojno. De-

(Dalje na 7. strani)

MAJ 1976

ŠTAFETA MLADOSTI

Te dni prihaja k nam štafeta palica, ki z več tisoč kilometrov dolge poti nosi pozdrave predsedniku republike Josipu Brozu Titu. Mladi jo že skoraj dva meseca nosimo iz kraja v kraj, vsepovsod dodajamo nove želje in čestite predsedniku ob njegovem rojstnem dnevu. Ponesli jo bomo skozi mnoge kraje, kjer zadnja leta ni »tekla«, obiskali z njo vrstnike in jo vsepovsod sprejeli s kulturnimi, športnimi in drugimi mladinskimi prireditvami. Tako, kot že dolgo vrsto let nazaj.

Le da bomo letos temu slavlju, praznovanju meseca mladosti, ki bo v Sloveniji potekalo od konca aprila pa vse do konca junija, dodali še eno pomembno sporočilo sedanjega mladega rodu starejšim generacijam. Proslavili bomo obletnico mladinskih delovnih akcij, 30-letnico mladinskih delovnih brigad na progi Brčko — Banoviči, obletnico mladinskega udarniškega dela.

Brigadirji lanskih zveznih akcij in veterani s prvih zveznih delovnih akcij in mnogi mladinski aktivisti so 1. aprila, na dan mladinskih delovnih brigad, pospremili zvezno štafeto mladosti, ki je krenila na pot iz brigadirskega Brčkega. Prav tako bo štafeta letos posebej obiskala vsa delovišča zveznih mladinskih delovnih akcij, v Sloveniji pa tudi nekaterih republiških.

In kako gre v Hrastniku štafeta mladosti?

Štafeta mladosti prispe v revir-

je v torek, 11. 5. 76. Hrastniški mladinci jo sprejmejo od mladih Trboveljčanov pri TET in jo nato odnesemo skozi proizvodne obrate steklarne Hrastnik. Zvezno štafeto mladosti bomo ponesli skozi steklaro okrog pol dvanajstih, nato jo bomo oddali mladim iz TKI, ki jo bodo prav tako nesli skozi svojo tovarno. Štafeta mladosti bo nato krenila do Doma družbenopolitičnih organizacij, kjer bo tudi centralna proslava ob priliki sprejema. Štafeto bomo nato zopet odnesli do TET in jo predali trboveljskim mladincem, da bo nadaljevala svojo pot po Sloveniji.

In katere so ostale okvirne aktivnosti v okviru meseca mladosti?

30. 4. 1976 ob 20.00. Na vseh ustaljenih mestih kresovanja s kulturnimi programi v počastitev tega praznika.

5. 5. 76 sprejem kurirčkove pošte ob 12.00 pri OŠ Borisa Pusta na Dolu. Ob 16.00 pri OŠ F. Kozarja na Rudniku. 8. 5. 76 Revirsko srečanje brigadirjev ob 30-letnici MDB srečanje ob 17.00 na roketnem stadionu, prižiganje kresov ob 20.00 na določenih mestih.

11. 5. 76 sprejem štafete mladosti ob 11.10 pri domu družbenopolitičnih organizacij pri križišču.

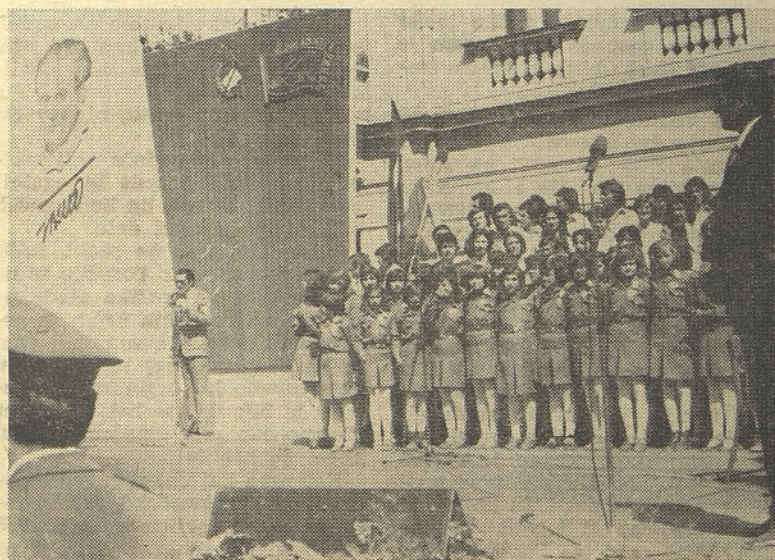
15. 5. 1976 tekmovanja med OO ZSMS v namiznem tenisu, streljanju z zračno puško, šahu (turnir).

22. 5. 1976 manifestativni prikaz športne dejavnosti, manifestativni shod mladine »HRAST-30. 5. 1976 pohod »Po mejnikih revolucije«

Poleg tega se mladi iz steklarne Hrastnik v okviru aktivnosti v mesecu mladosti 22. 5 odpravljamo na srečanje mladih slovenskih steklarjev, ki ga organizira mla-

dina iz steklarne Boris Kidrič v Rogaški Slatini. Na tem srečanju se bomo mladi iz slovenskih steklarne srečali v nekaterih športnih panogah, hkrati pa bo organiziran tudi razgovor z mladimi udeleženci tega srečanja. O tem srečanju bodo mladi v našem kolektivu še naknadno in pravočasno obveščeni.

ab.

Na svečani tribuni

NEKAJ BESED O ZADNJI SEJI

Predsedstvo KS ZSM Steklar-na je na svoji zadnji seji, ki je bila sklicana v torek 20. aprila 1976 obravnavalo predloženo gradivo, ki se je nanašalo na organizacijo plesnega venčka in s tem zadožilo posamezne mladince, da to prireditve najbolje pripravijo, zavedajoč se, da je plesni venček v zadnjem obdobju postal poslastica zabave željnih Hrastničanov in zato ne smemo izneveriti njihovega zaupanja.

Pod drugo točko dnevnega reda smo obravnavali plan praznovanja meseca mladosti. Iz razprave je bilo razvidno, da bo letošnje praznovanje posvečeno obletnici mladinskih delovnih brigad in zato KS predlaga, da vse mladinske organizacije v tovarni organizirajo lokalne delovne akcije s poudarkom »očistimo svoje okolje«. In pa seveda primer-no okrasijo svoje delovne prostore tako za 1. maj kakor tudi ostale dni v mesecu mladosti.

Zelo razveseljivo pa je vseka-

kor tudi to, da bomo prav v mesecu mladosti priča prvemu srečanju steklarske mladine Slovenije, ki bo v soboto, dne 22. maja v Rogaški Slatini. Organizator tega srečanja je mladina iz Steklarne »Boris Kidrič« v Rogaški Slatini!

Vsem je prav dobro znano, da so področja kot je šport, kultura, zabava, področja, kjer mladi najhitreje najdejo skupno besedo. V ta namen je pripravljajni odbor pripravil pester program, tako da upamo in želimo hkrati, da bo tisti dan v mestu mineralne vode res zavrelo.

Zamašek na to steklenico pa bo dal ansambel mladih brusilcev iz Kozjega, ki bo vse udeležence zabaval v pozne ure.

Za zaključek tega poročila naj kot sekretar KS ZSM Steklar-na Hrastnik zaželim vsem mladim v Steklarni čim lepši mesec mladosti in da bi ga vsi delovni ljudje najprijetneje zaključili.

Boris Volaj

Po odhodu štafete mladosti iz Brčkega se je počitek zelo prilegel

1. MAJ

Besedi, ki sta se mi globoko prirastli v zavest, toda malo kdaj se vprašam, kaj 1. maj v resnici je, da je do tega praznika v resnici prišlo. Nekoč, in tega ni še tako dolgo, je bilo to praznovanje namenjeno delavcem, imelo je konkretne cilje in premike v delavčevem življenju, ki tisti čas ni bilo lahko, danes je več ali manj stvar spomina ali opomin na mednarodno delavsko solidarnost. V zgodovini velja 1. maj za mednarodni praznik dela, za dan solidarnosti proletariata. Zgodovinsko je praznovanje vezano na štrajk proletariata v Ameriki, ki se je močno razmahnilo in v osemdesetih letih prejšnjega stoletja prav na 1. maj leta 1886 doseglo svoj vrhunec, ko je v Chicagu štrajkalo štiridesetisoč delavcev. Na mitingu so delavski voditelji razložili program in zahteve gibanja, ki so se v kasnejšem obdobju v zgodovini preimenovala kot zahteve »po treh osmicah« osem ur dela, osem ur počitka in osem ur kulturnega izobraževanja. Stavka se ni srečno končala, namreč prišlo je do krvavega spopada, v katerem je bilo več ljudi ubitih in veliko številno ranjenih.

Pet voditeljev so nato na najbolj nesodni obravnavi, kar jih pominjajo ZDA, obsodili na smrt, tri na dolgo ječo. Na I. kongresu Druge internacionale leta 1889 so se predstavniki delavskih organizacij in gibanj širom sveta odločili, da ta krvati dan, a vendar tako pomemben za delavsko gibanje, proslavijo v svetovnem merilu. Ta dan je bil dan mednarodne delavske solidarnosti, ta dan so delavski predstavniki pisali svojim vladam in zahtevali svoje pravice. V tem smislu se prvi maj slavi vse od leta 1890 dalje tudi kot dan svetovne proletarske solidarnosti. In ko mi po glavi rojijo vsi ti dogodki, mi nehoti stopi pred očmi Prežihova črtica 1. maj. Prav ta spis mi približa praznovanje kot nekaj velikega, pomembnega in predvsem pogumnega za tiste čase, kot dogodek, v katerem so ljudje pozabili na vsakodnevne brige, težave in z zavestjo odhajali v bližnji letoviški kraj, z vsem nečloveškim ravnanjem prepovedano, da z veseljem v srcu praznujejo 1. maj.

Tako je bilo tudi tiste sončne nedelje, ko jemladi Voranc pasel ovce in ko mu je prišla naproti mlada delavska deklica in mu poklonila rdeč nagelj. V njem se je nekaj premaknilo, obdala ga je zavest o dnevu, ki nekaj velikega pomeni, v njem je zrastle spoštovanje do delavcev v dolini.

Pri nas so 1. maj proslavljali že leta 1890, se pravi takoj po zasedanju II. internacionale. Proslavljali so ga predvsem Slovenski in Hrvaški delavci. Počasi, a vendar vztrajno, so te proslave prebujale srca vseh zatiranih, katerih zavest se je premikala od zahtev »po treh osmicah«, po specifičnih zahtevah, to je zahtev splošne, družbene in socialne pomembnosti.

Čeprav je vsako praznovanje 1. maja pomenilo hud spopad z oblastjo, streljanje, zatiranje, tudi zapor, so se mitingi, povorke, vsako leto stopnjevali. Iz leta v leto

je bilo vse več rdečih zastav, delavci so vse bolj pogumno dvigovali glavo, svoj glas in se bodrili s petjem revolucionarnih pesmi in godbo.

Pri vsem tem pa ne smemo po-

O DELU PREDSEDSTVA KS ZSMS STEKLARNE

Na sejah predsedstva so bili mladi seznanjeni o doseganju delu predsedstva in o nadaljnjih akcijah, ki jih naj bi čimbolje izvedli. Prisotni so bili seznanjeni, če so bili sklepi s prejšnjih sestankov v celoti ali le deloma izvedeni ali pa sploh niso bili upoštevani. In sedaj naj se vprašamo ali je bilo doseganje delo mladine Steklarne Hrastnik oz. mladinske organizacije koristno in plodno, ali je bilo le brezplodno in brezciljno. Da, lahko rečemo, da je bilo doseganje delo uspešno. Mogoče bi bilo lahko še boljše, vendar opažamo, da je zainteresiranost mladih za delo premajhna, kajti udeležba na raznih sestankih je premajhna. Na njih vedno srečujemo iste, maloštevilne obraze.

Kaj je vzrok temu, ni povsem jasno!!

Upamo, da v bodoče naši mladinci ne bodo ostali le egalni, brezbržni, ampak da bodo začeli bolj sodelovati pri delu.

Nikar naj vas ne skrbi, kajti ta prispevek oz. to poročilo se ne bo končalo kot kritika glede udeležbe na različnih sejah in sestankih. Naj vas seznanimo vsaj preko časopisa, kaj se dogaja v naši mladinski organizaciji, čeprav je bilo že vse bolj ali manj obširno napisano v našem glasilu. Torej na kratko!

Kot prvo naj omenim »odlično« izpeljano programsko konferenco, ki je bila sklicana 31. 1. 1976 ob 16. uri. Še enkrat je treba omeniti, da je bilo na konferenci ugotovljeno, da so le nekatere OO držale obljube in da vedno izpolnjujejo svoje naloge medtem so druge kljub opozorilom in svojim obljubam še vedno ostale pri tistem pri čemer so začele.

Na konferenci je bila pohvaljena tudi uspešno organizirana in izpeljana delovna akcija očiščevanja okolja steklarne in novih skladišnih prostorov v Podkrajju. Akcija je res uspela in upamo, da bo odziv mladih v nadaljnjih podobnih akcijah večji. Poleg te akcije sta bila organizirana tudi dva plesna tečaja in za zaključek plesni venček, ki je navdušil staro in mlado.

Mladi so imeli tudi priliko se odpeljati na enodnevni izlet v Bohinj, ki ga je prav tako organizirala mladinska organizacija. Skozi vse obdobje pa je tekla akcija evidentiranja članov ZSMS po OO v OZD Steklarne Hrastnik. Še in še bi lahko naštevali, to obdobje je že za nami!

Kaj pa smo storili v teh nekaj mesecih novega leta?

21. februarja je bil posvet mladih steklarjev iz vseh slovenskih steklarn v steklarni Boris Kidrič v Rogaški Slatini. Pogovor je predvsem temeljil še na večjem sodelovanju mladinskih organizacij, ki delujejo v steklarnah.

zabiti na veliko vlogo KP, ki je s svojim zanosom odigrala organizacijsko, vezno in pa tudi vodilno preobrazbo delavskega razreda, pa čeprav je ustvarjala v ilegali. To so zelo občutili takratni industrialci, izkoriščevalci našega človeka. Kajti delavska enotnost, tako so se povezovale množice v borbi za svoje pravice, so si dovolili vzeti njihove pra-

vice in tako organizirani nastopili v pogumen in korenit spopad s fašizmom in nacizmom. V današnji socialistični federativni Jugoslaviji praznujemo 1. maj kot državni praznik, praznik vseh delovnih ljudi. Zavedam pa se še tudi tega, da po vsem svetu ta dan ne praznujejo kakor mi, ampak z bojzarnijo in strahom pred zatiranjem. **BORIS VOLAJ**

Sodelovali naj bi na športnem, zabavnem in kulturnem področju. Tudi naša delegacija se je odpravila na ta posvet. Koordinacijski svet ZSMS Steklarne Hrastnik je takoj začel pripravljati ponovno srečanje mladih iz steklarn širom Slovenije. Tudi na tem posvetu so govorili o še večjem in tesnejšem povezovanju. Dogovorili so se celo o tem, da bodo organizirali kviz, katerega tema bo samoupravljanje.

22. maja pa bo ponovno srečanje v Rogaški Slatini. Takrat se bodo ekipe iz posameznih steklarn pomerile v nekaterih športnih disciplinah.

Tudi letos smo že v začetku leta organizirali plesne vaje pod vodstvom tov. Gornika in kot vedno smo za konec pripravili plesni valček, ki je v celoti uspel.

Omeniti moram tudi veliko akcijo, ki se je začela pred dvema mesecema, in sicer zavzeli smo se, da ustanovimo foto sekcijo ZSMS Steklarne Hrastnik.

Teoretični tečaj je že mimo in zainteresirani smo bili seznanjeni vsaj malo s fotografijo in umetnostjo nastajanja same fotografije. Zaenkrat še nimamo ustreznega prostora, zato s praktičnim delom še ne moremo pričeti. Naša foto sekcija Steklarne Hrastnik naj bi delovala v okviru foto-kino-kluba-Hrastnik. Upamo, da bomo lahko kmalu začeli z nadaljnjim delom.

Na kratko sem orisala akcije in naloge, ki jih izvaja ali pa jih bo še izvedlo predsedstvo naše mladinske organizacije.

Mici

Hrastnika je predlagan kot namestnik za naselje na MDA Kožbana 76, Tone Bezgovšek iz Hrastnika (sicer tudi eden izmed najaktivnejših mladincev v steklarni Hrastnik) pa je predlagan kot namestnik za delovišče na MDA Slovenske gorice 76.

ab.

PRIZNANJA MLADIM DRUŽBENIM DELAVCEM IN MENTORJEM

Ob dnevu mladosti podeli predsedstvo občinske konference ZSMS Hrastnik 12 priznanj mladim družbenim delavcem. Namenjena so mladim družbenim delavcem, ki delajo na različnih področjih dejavnosti in ustvarjalnosti mladih v ZSMS, samoupravnih organih, organih družbenopolitičnih skupnosti, v splošnem ljudskem odporu in v vseh organizacijah in društvih, ki vključujejo mlade.

Prav tako podeli predsedstvo občinske konference ZSMS Hrastnik ob tej svečani priliki 6 priznanj najprizadevnejšim strokovnim in družbenopolitičnim delavcem, ki kot mentorji delajo z mladino na različnih področjih njenega delovanja. Priznanja so namenjena tovarišem in tovarštvom dosegli izredne uspehe pri oblikovanju socialistične osebnosti mladega človeka.

Prispele predloge za podelitev priznanj bo na svoji seji obravnavalo predsedstvo OK ZSMS Hrastnik, priznanja pa bodo podeljena na centralni proslavi ob dnevu mladosti.

ab

ŠE NEKAJ O MLADINSKI DELOVNI BRIGADI

Verjetno ste pred časom že opazili po Hrastniku kakor tudi v tovarni plakate, ki vas vabijo, da se udeležite mladinskih delovnih akcij.

O njih smo pisali tudi v prejšnjih številkah našega glasila. Vendar so nastale nekatere manjše spremembe oz. dopolnila v zvezi z akcijami. No, pa poglejmo dopolnjen razrez udeležbe mladih iz revirjev na letošnjih mladinskih delovnih akcijah.

c) Zvezna akcija Plačkovica 76: sodelujemo v prvi izmeni v času od 13. 6. do 11. 7. Brigado na tej akciji bodo sestavljali brigadirji iz vse Slovenije.

d) Republiška akcija KOŽBANA 76 (Goriška brda), na akciji sodelujemo v brigadi RDEČI REVIRJI, ki jo sestavljajo brigadirji iz treh revirskih občin, sodelujemo pa v IV. izmeni od 8. do 29. 8.

V brigadirskem naselju

a) Zvezna akcija KOZJANSKO 76: sodelujemo v 1. izmeni od 6. do 27. 6. Na akciji sodeluje BRIGADA BRATSKIH MEST, ki jo bodo sestavljali brigadirji iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika ter brigadirji iz pobratenih mest Aleksinca, Lazarevca in Raške.

b) Zvezna akcija DERDAP 76: sodelujemo v III. izmeni v mesecu avgustu. Na akciji sodelujemo v brigadi z pobratenim mestom Raško.

e) Republiška akcija SLOVENSKE GORICE 76: Na akciji sodelujemo v III. izmeni od 18. 8. do 8. 9. v brigadi RDEČI REVIRJI, ki jo sestavljajo brigadirji iz Zagorja, Trbovelj in Hrastnika.

Mladinci, mladinke!

Se je čas, da se pri predsednikih vaših OO ZSMS prijavite za sodelovanje v kateri izmed naštetih brigad. Pohitite s prijavitelji!

Pomen mladinskega kluba

Izgubljali bi čas in besede brez potrebe, če bi se v uvodu tega sestavka lotili dokazovanja, kako je mladinski klub enakopraven dejavnik v celotni organiziranosti ZSM, in kako je klub sestavni del sil, ki uresničuje in omogoča izvajanje programa ZSM. Namreč, jaz menim, da je to prvobitna stvar vseh zdravih družbenih prizadevanj in pa seveda, koliko se družba sama po sebi zaveda in kolikor svobodnejša ta družba je.

Zato je bil iniciativni odbor na vse te dejavnike do dobra pripravljen, saj je bilo glavno načelo teh ljudi, da je klub v naši občini zelo pogrešan.

Že v samem začetku smo našli naleteli na oviro. Prostori v katerih naj bi klub deloval so bili zelo slabo vzdrževani, kar je bilo delo nekaterih posameznikov, ki so bili zadolženi iz strani OK, da te prostore držijo v zadovoljivem stanju.

Iniciativni odbor je k delu pristopil z dokaj veliko mero optimizma, saj smo delo končali v ca. 14 dneh. Osnovna materialna

sredstva nam je nudila OK tako, da v tej smeri ni bilo ovir.

Danes po dveh mesecih od kar je klub 67 zopet odprt pa lahko ugotovimo sledeče:

Mladinski klub se vse bolj uveljavlja kot način dela, kjer mladi iz OO uveljavljajo svoje stvaritve kakor tudi udeleževanje vseh kolektivnih članov ZSM.

Glede na to, da se mladinski klub, po svoji funkciji in strukturi razlikuje od ostalih oblik, kjer se mladi združujejo. Zato strmimo, da bi bil naš program zasnovan na taki osnovi, da bi ugodili tako potrebam posameznikov kakor tudi družbenim interesom.

Namreč Mladinski klub za razliko od ostalih oblik združevanja mladim nima v naprej postavljeno organizacijsko shemo. Prav zato terjamo od vsakega občivalca veliko mero aktivnega sodelovanja. Kajti generacije, ki so vodile klub nekaj let nazaj (1971) niso postavljale predvsem dejstvo, da preveč načrtujejo le klub in ne dejavnost v njem, da ne poznamo želja in resničnih potreb sovrstnikov, ker ustvarjamo

ali merimo samo želje, ki jih izpostavljajo.

Zato smo se na volilni in programski seji dogovorili o dejavnostih, ki naj bi omogočile, da bo klubsko življenje postalo zanimivo za vse mlade ljudi v naši občini. Seznam, ki bo naveden ni razdeljen na področja in to namenoma, saj je večina teh oblik po svoji uporabnosti sprjemljiva za vsa področja.

Področja prosta dogajanja v klubu. V tem so zajeta vsa dogajanja in oblike razvedrila s katerimi se mlad človek neposredno srečuje pri obiskovanju kluba. Aktualni dogodki seznanjajo

mladega človeka o trenutnih zunanjepolitičnih premikih, razgovori, ki zajemajo področje televizije, filma, dogodki iz športnih terenov itd. Pogovori z znanimi osebnostmi. Organizirani skupni izleti ali ogledi razstav, proslav, likovnih razstav, sejmov in podobno. Uprizoritev javnih oddaj, v katerih sodelujejo mladi in se na ta način predstavijo širšemu občinstvu in nazadnje tudi razna interna praznovanja, kot so sprejem v ZK, diplome, mature. To je bilo nanešeno nekaj akcij, s katerimi se je vodstvo kluba strinjalo in jih želi v svojem uspešnem delu tudi uresničiti.

NAŠA BESEDA 76

Po nekaj letih je bila v naši občini zopet organizirana akcija kulturnega značaja »Naša beseda 76«, ki jo je organizirala Občinska konferenca ZSMS ob sodelovanju občinske ZKPO in Kulturne skupnosti Hrastnik. Celotna akcija je republiškega značaja, saj potekajo podobne prireditve v skoraj vseh slovenskih občinah. Na osnovi števila prijav je bil organiziran kulturni teden »Naša beseda 76«, s katerim smo se neposredno vključili v proslavljanje 100-letnice rojstva velikega slovenskega pisatelja in dramatika Ivana Cankarja.

Akcija NAŠA BESEDA 76 ni bilo klasično tekmovanje prijavljenih ekip oz. skupin, temveč pomeni pregled in oceno uprizoritvenih in kulturnovzgojnih dosežkov mladinskih in pionirskih gledaliških skupin, klubov, recitatorskih, literarnih krožkov, dosežkov plesno-baletnih skupin, ki so seveda amaterskega značaja.

Osnovni namen akcije pa je bil predvsem v naslednjem:

— poglobljanje zanimanja med mladino in širšim krogom občanov za slovensko besedo, gledališko in plesno-baletno ustvarjalnost;

— izboljšanje in angažiranost repertoarne politike in uprizoritvenih ravni mladinskih in pionirskih skupin ter skupin, ki realizirajo kulturnovzgojne prireditve;

— poživljanje in vsebinsko usmerjanje dejavnosti na področju gledališke, plesno-baletne in ostale kulturne vzgoje mladega rodu;

— bogatenje dela recitatorskih in literarnih krožkov;

— vzpodbujanje mladinskih gledaliških skupin in klubov, da bi v svoje programe vnesli kulturnovzgojne in angažirane prireditve;

— predstavljanje slovenski javnosti najboljših uprizoritvenih dosežkov in seveda podeljevanje

simboličnih priznanj za najboljše stvaritve.

Pogoje za sodelovanje v tej akciji so izpolnjevale vse tiste skupine, v katerih deluje večina mladih, ki niso starejši od 27 let. Številno prijavljenih skupin pa pogojuje dejstvo, da na celotnem kulturnem področju ni v večji meri čutili prisotnost mladega človeka in da bomo morali v prihodnje posvetiti veliko več pozornosti prav na tem področju, saj vemo, da nas kultura kot takšna spremlja iz dneva v dan v takšni ali drugačni obliki.

Pa poglejmo, kdo se nam je predstavil v kulturnem tednu NAŠA BESEDA 76, ki je potekal od 2. 4. do 9. 4. 76.

Petek, prvi dan kulturnega tedna je bil neposredno posvečen našemu velikemu pisatelju in dramatik Ivanu Cankarju. V prvem delu so sodelovali člani KD Mladost iz OŠ B. Pusta Dol, potem je bil nastop baletnega oddelka glasbene šole Hrastnik, v drugem delu pa so se predstavili člani KD Mladost iz OŠ F. Kozarja Hrastnik.

V drugem dnevu kulturnega tedna, to je bilo v ponedeljek, 6. 4. ob 16.00 so se člani mladinskega oddelka dramske skupine Svoboda I. Hrastnik predstavili občinstvu z delom Marjane Beline — Užaljeni medvedek. V torek, 6. 4. so člani OO ZSMS in Prosvetnega društva Prapretno nastopili v komediji Poročil sem se s svojo ženo.

Zadnji dan kulturnega tedna NAŠA BESEDA 76, to je v petek, 9. 4. se je predstavila dramska skupina Svobode I. Zaigrali so reprizo komedije Toneta Partljiča — Tolmun in kamen.

Ob zaključku prireditve je strokovna komisija, ki je bila imenovana s strani organizatorjev in si je ogledala vse predstave objavila rezultate te akcije. Na področno tekmovanje se je uvrstila dramska skupina Svobode I.

ab.

Brigadirji, brigadirke!

Ob 30-letnici mladinskih delovnih brigad v Jugoslaviji je izšla velika plošča s petnajstimi brigadirskimi pesmimi. Plošča stane 44,10 din, naročite pa jo lahko na naslov:

Produkcija gramofonskih plošč RTB
Makedonska 21/1, prodajni sektor

11000 BEOGRAD
»gramofonska plošča LP 2435«
»da nam živi, živi rad«

INFORMACIJA O GLASBENI MLADINI

Glasbena mladina Slovenije, kolektivni član ZSMS v okviru SZDL, je član Muzičke omladine Jugoslavije in obenem član Mednarodne organizacije Glasbene mladine (FIJM). Glasbena mladina je družbeno in vzgojnoizobraževalna organizacija, ki s svojo dejavnostjo prispeva k skupnemu razvoju kulture in socialističnih odnosov ter vpliva na estetsko in kulturno vzgojo mladih samoupravljalcev. Naloge Glasbene mladine so razvijati kulturno in še posebno glasbeno življenje in ustvarjalnost mladih, ostriti moralno in umetniško presojo glasbenih in drugih del in se zavzemati za uresničevanje kulturnih želja in potreb svojih članov in okolja, v katerem živijo in delajo.

Glasbena mladina organizira kulturne in umetniške dejavnosti — animirane koncerte, srečanja, tekmovanja, festivale in podobne manifestacije, snuje klube, aktivce, društva in ansamble. Poleg tega podpira izmenjavo izkušenj

svojih članov v republiškem, medrepubliškem in mednarodnem okviru. V tem smislu organizira sodelovanje svojih članov v mednarodnem kampu v istrskem Grožnju in v inozemskih glasbenih kampih.

Glasbena mladina Slovenije ima lastno izdajateljsko dejavnost, v katere okviru sodi časopis GLASBENA MLADINA, ki izhaja že šesto leto in si je v tem času pridobil krog bralcev, ki presega številko 14.000. To glasilo, ki izide šestkrat na leto, poroča o delu in uspehih organizacije Glasbene mladine, obvešča o dogodkih iz glasbenega življenja, zasleduje vidnejše zanimivosti glasbe pri nas in na tujem, prinaša podatke o glasbenih ustvarjalcih in poustvarjalcih, ocenjuje nove plošče in glasbene publikacije ter v obliki poročil, kritik in razmišljanj skuša mladim bralcem pomagati k širši glasbeni razgledanosti in jih usmeriti h kritičnemu odnosu do glasbe.

DELOVANJE KONFERENCE MLADIH DELAVCEV

V Hrastniku deluje pri OK ZSMS tudi konferenca mladih delavcev. Glavni namen KMD je reševanje vprašanj glede družbenoekonomskega položaja in politične vloge mladih delavcev, kakor tudi sodelovanje v Zvezi sindikatov Slovenije, za kar se mora posebej zavzeti ZSMS kot celota. Naloga konference mladih delavcev je akcija, v kateri se bodo mladi samoupravljalci borili za dosledno odstranjevanje vzrokov nestabilnosti gospodarstva. Potrebna je tudi akcija v zvezi s stanovanjsko problematiko, ki je zelo pereč problem mladih delavcev in mladih družin v občini Hrastnik.

Vendar pa, da ne bi ostali pro-

grami OO ZSMS le na papirju smo pričeli s tremi akcijami, ki naj bi poživile delo OO ZSMS, in to so:

1. Akcija za najboljšo OO ZSM.
2. Akcija za najboljšega mladega samoupravljalca.
3. Akcija za najboljšega mladega inovatorja.

Pomen teh akcij je, da se pokaže delovanje osnovnih organizacij tudi navzven.

Dne 26. 3. 1976 je bila konferenca mladih delavcev občine Hrastnik. Na tej konferenci je bilo izvoljeno tudi novo predsedstvo, ki ga sestavljajo predstavniki mladih delavcev iz vseh kolektivov v Hrastniku.

ViPe

IZRAŽANJE PO »ZASAVSKO«

Povsod, na cestah, ulicah, javnih mestih, srečujemo ljudi, ki se ponajšjo z velikim »besednim zakladom« in nemalokrat tudi z obnašanjem, ki je takšnemu govorjenju tudi primerno.

Verjetno se prav vsi zavedamo, da je prav naše Zasavje eno izmed legel teh »domiselnih« izrazov, po katerih »slovi« ne samo v bližnji okolici, ampak tudi v širšem obsegu v naši ožji domovini.

Večkrat srečamo na cesti ali podobnemu kraju na videz uglajeno osebo, vendar brž, ko ta odpre usta, že vemo, na kakšni kulturni stopnji je. Ali pa srečamo dekle s privzdignjeno glavo, ki si domišlja kaj da je, toda brž ko pride do kontaktiranja z njo, se iz njenih ust vsuje ploha kletvic iz njenega »bogatega« besednega zaklada na tem področju. Ko govorimo o takšnih osebah, gre tu prav tako za starejše kot za mlajše.

Vendar pa se dogajajo stvari, ki se zadevajo v večini prav mladih. Malo je sestankov, ki jih vodijo in se jih udeležujejo mladi,

ne da bi bilo na njih izgovorjenih vsaj nekaj pristnih zasavskih kletvic, katerim pa so povrh tega dodani še razni, lahko rečem, prostaški izrazi ter nereso in nekulturno kontaktiranje z udeleženci sestanka, ki pri vsem tem hočejo biti resni, vendar jim ostali tega ne dovolijo. Zato vas vprašam, kje je skrita naša moralna in pravilen odnos do stvari, ki se tičejo naše družbene skupnosti.

Že v osnovni šoli so nam vcepili ali vsaj skušali vcepiti v glavo vsaj osnovna pravila bontona, ki pa se žal niso prijela vseh. Zato je tudi veliko takšnih, ki se delajo odrasle (in to po letih tudi so), vendar njihovo zorenje še zdaleč ni pri kraju, saj se moramo vsi mladi še veliko naučiti, predvsem pa lahko rečem — mnogo o lepem vedenju in primernemu izražanju na javnih mestih.

Nikoli ni prepozno, da se odvadimo nekulturnih izrazov, ki kalijo naš materin jezik, ki je za nas najlepši.

M. P.

Zavarovanje plačil

Vsak otrok ima svoje starše. To je upam, vsem jasno. To se pravi, da starši preživljajo otroka, vendar pa ta otrok zahteva tudi za svoj »žep« nekaj denarja. In kje bo dobil ta denar? Kje druge, kot pri ta starih.

Seveda v sedanjih, modernih časih »jur« ni dovolj. Kdo bo pa peljal »punco« v kino in pozneje na sladolez z jurjem v žepu. To je komaj za F 57 in šibice. In kako naj sedaj, ta pripadnik človeške rase pride do večje količine denarja (dva jurja)? To je pri današnjih cenah ravno dovolj za v kino, če pa si komu še kaj dolžan, potem pa je bolje, da se razglasiš za plačilno nesposobnega, kot je to sedaj zelo moderno.

Vendar pa, kot je to vsem poslovnim ljudem danes jasno, morajo biti vse obveznosti do določenega roka poravnane. In kaj stori ta revež, ki mu je zmanjkalo denarja.

Kaj če drugega kot, da vzame kredit pri svoji poslovni banki (oče) pod najugodnejšimi pogoji (brez vrnitve). Vsega tega pa je najbolj vesel njegov upnik, ki mu ni vseh avalirana menica na x dni. Kajti s tako avalirano menico je tudi bolj težko, kajti na x dan se je potrebno pri družinski

poslovni banki izmisliti tehten vzrok oz. izgovor, ki bo preslepil še tako sposobnega direktorja družinske poslovne banke. Če pa se že upnik ne more izogniti avalirani menici, potem jo indosira na svojega upnika in je tako ubil dve muhi na en mah. (Po domače: Če je Janezek dolžan Mihcu in ta Pepčku, prenese Mihhec Janezkovo avalirano menico na Pepčka).

Kakor je razvidno, je še najbolj v veljavi plačanje v gotovini, vendar pri tem plačnik ne more koristiti 4% kasa skonta za plačilo v 10 dneh in 3% istega za plačilo v 15 dneh, čeprav bi bilo to mogoče, ker tu so vsi predhodni računi zagotovo plačani. Upam, da razumete to zagotovo, saj veste, kako se pravi: »Osel gre samo enkrat na led«!

Upam, da so družinske poslovne banke spoznale, s kakšnimi težavami se otepa njihov najmanjši TOZD v tej zares hudi gospodarski situaciji in obenem apeliram na njihove poslovodne organe, da njihovemu najmanjšemu TOZD dodelijo večja finančna sredstva, da bo bolj prehajal iz meseca v mesec.

Hvala lepa za razumevanje.

Barirani ček!

Kozarec - njegovo veličanstvo

Od vseh stvari, ki nam služijo, ni nobena bližnja človeku od kozarca. Nekomu je to prva, drugemu pa zadnja stvar. Nekomu je peta, drugemu pa petindvajseta. Imamo ljudi, ki so vedno zagledani v dno kozarca.

Kozarec jim bo prerasel glavo. Če kdo ljubi kozarec, če je pivec vina, mu svetujejo, da preskoči prvo. Lepo mu povedo: preskoči prvo pa bo vse v redu. In on tedaj spozna, kako je to nemogoče, ker kozarec ni navadna stvar.

Kozarec je pojem. Pazi se kozarca, pravijo. In baje so ljudje od pamtiveka: kaj se bo zgodilo, če se kozarec razbije?

Kakšno obliko dati kozarcu? Da bo stvar! Da bo podoben pišči, ki se bo iz njega pilo. Vendar pa zopet, da bo živa priča našega veselja, našega upanja in presenečenj. Nekomu se kozarec poda, drugemu pa ne. In kako to, da se kozarec nekemu poda, drugemu pa ne. Nekoga razveseli, drugega razžalosti. Nekoga polepša, drugemu iznakazi lice. Kozarec lahko podaljšamo, zmanjšamo, povečamo, stanjšamo, lahko ga z raznimi dekorji okrasimo in vendar kozarec ostane kozarec. Večkrat nam služi za razbijanje, to je čisto enostavno, ker se ljudje razjezimo. Ljudje nikoli ne razbijajo miz, stolov, vrat in oken. Oni razbijajo kozarce. In tedaj jih kozarci rešujejo, ker so ljudje tako razboriti. Oni bi drug drugemu razbijali glave. Tako pa, tukaj so kozarci. Kozarci so zmeraj pri roki. Kozarci so resnično, najbližji ljudem. In tako ljudje lepo razbijajo kozarce. A glave ostajajo cele. Kozarci so na to navajeni. Včasih se resnično, razjeze. Kot, da jim je vsega dovolj.

In tedaj, težko tistemu, katerega kozarec zadene v glavo. Vendar pa tudi to mine in vse se pozabi, kajti ljudje ne morejo brez kozarcev in tudi kozarci ne morejo brez ljudi.

Plagiat

Za »NAGRADNI KVIZ ZNANJA« iz prejšnje številke »GLAS MLADIH« smo prejeli 34 rešitev. Pravilni odgovori se glasijo:

1. 3. leto 1593
2. 3. PETER VELIKI
3. 2. Novela
4. 3. Kemosinteza

Izmed pravilnih odgovorov so bili izžrebani:

1. nagrada (30 din): PREMEC Ana
2. nagrada (20 din): ŽABKAR Marta, upok.
3. nagrada (10 din): RANZINGER Ivan, upok.

Nagrajencem čestitamo!

Najprizaddevnejšim srebrni znak sindikata

(Nadaljevanje s 6. strani)
lavsko gibanje sega s svojimi zametki že v drugo polovico 18. stoletja. Čvrstost sindikalnega delovanja se je pokazala v vseh stvarkah in pogajanjih z delodajalci. Veliko delavcev je sodelovalo v NOB, v obnovi porušene domovine. Steklarna in Rudnik sta bila med tistimi delovnimi kolektivi v Jugoslaviji, ki sta izvolila delavske svete pred sprejetjem zakona o delavskih svetih, ki je bil sprejet 27. junija 1950. Ta dan praznujemo kot dan samoupravljalcev.

KONFERENCA SINDIKATA STEKLARNE

Konferenco sindikata steklarne sestavlja sedem OOS, ki delujejo po TOZD. Konferenca sindikata je sestavljena na delegatski osnovi; celotna sindikalna organiziranost temelji na sklepih 8. kongresa ZS Slovenije. Vsaka OOS ima svoj izvršni odbor, ki ga sestavljajo sindikalni poverjeniki. Nova organiziranost sindikata je realizirana v celoti, kar se pozitivno odraža na vseh področjih delovanja sindikata. Specifična proizvodnja, posebno pa struktura zaposlenih, zahteva veliko angažiranost sindikata na vseh ravneh dela, posebno pa še skrbi za delovnega človeka.

Kljub precejšnjim problemom je konferenca uspešno usklajevala interese posameznih osnovnih organizacij sindikata. Sindikalna organizacija je bila glavni nosilec akcije za izgradnjo počitniških domov v Portorožu in Bohinju, danes pa skrbi, da sta domova urejena, posebno pa, da služita svojemu namenu. Poleg organizacije letovanja članov kolektiva in njihovih svojcev organizira vsako leto tudi preventivno letovanje članov kolektiva, katerega koristi približno 170 zaposlenih ali vsak 10. član kolektiva.

Posebna vloga konference in osnovnih organizacij sindikata je na področju dela samoupravnih organov v delovni organizaciji in delegacij v zboru združenega dela skupščine občine, kakor tudi delegacij v SIS.

Sindikalna konferenca je bila glavni nosilec razprav o organiziranosti delovne organizacije po TOZD. Aktivno se je vključevala v vse akcije, ki so jih narekovali širši družbeni interesi; med najpomembnejše vsekakor sodi uspešno vodena in sprejeta odločitve gradnje skupnega objekta družbene prehrane v občini ter na ta način dala svoj prispevek nadaljnji skrbi za delovnega človeka. Sindikalna konferenca šteje 1730 članov sindikata, od tega 47% žena. Delegati konference sindikata steklarne tvorijo skupno z delegati konference sindikata TKI občinski sindikat delavcev kemične industrije.

Člani sindikata konference steklarne so na področju rekreacije delovnih ljudi najaktivnejši v občini, tako po stopnji organiziranosti, množičnosti, kakor tudi po rezultatih, o čemer pričajo osvojena priznanja ob različnih praznovanjih. V skrbi za svoje članstvo se sindikat aktivno vključuje v vse akcije za zagotavljanje boljših delovnih pogojev zaposlenih, za doseganje boljših rezultatov dela in čimbolj pravično ude-

ležbo posameznika pri rezultatih dela.

Tov. VOLFAND EDVARD se je rodil 11. 9. 1934 v steklarski družini. Z delom med ljudmi in za ljudi je začel delati aktivno kot vajenec v mladinski organizaciji, postal je tudi član sindikata.

Volfand Edi sprejema srebrni znak sindikata

Po uspešno končanem izpitu za strugarja se je zaposlil v Steklarni Hrastnik, kjer je zaposlen še sedaj. Ves čas svoje zaposlitve je bil aktiven v družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih v okviru TOZD in OZD in tudi v okviru družbenopolitične občinske skupnosti. Tov. Edvard je predsednik OOS TOZD IV v Steklarni, član predsedstva OOS Steklarne, član poslovnega odbora OZD, delegat skupščine podjetja, član odbora za družbeni standard v OZD. Vse dolžnosti in naloge izvršuje z veliko prizaddevnostjo in čutom odgovornosti v dobrobit delovnega človeka.

Tov. BARIČ JOŽE izhaja iz steklarske družine. Rodil se je 23. 1. 1927. Od leta 1947 je zaposlen v Steklarni Hrastnik. Takoj ob vstopu na delo se je aktivno vključil v sindikalno delo. Dolga leta je opravljal funkcijo tajnika OOS Steklarne Hrastnik in rekreatorja. Pri obeh dolžnostih je bil zelo vesten, vztrajen, zato je tudi dosegel vidne uspehe. Več mandatnih dob je bil član občinskega plenuma sindikata. Imenovani ni bil aktiven samo na področju sindikalnega dela, aktiven je bil tudi na kulturnem področju, predvsem pri godbi na pihala Svobode II, je tudi dobitnik Gallusovega odličja. Tudi s sedanjim delom

Barič Jože sprejema srebrni znak sindikata

si prizadeva, da bi kot upravnik počitniškega doma steklarne v Portorožu omogočil čim boljše počutje članom sindikata na oddihu.

Tov. PERCL ADOLF izhaja iz steklarske družine. Rodil se je 3. 8. 1932. Zaposlen je v Steklarni Hrastnik. Takoj ko se je zaposlil v Steklarni Hrastnik je postal član sindikata. Imenovani tovariš ni samo član, temveč aktivno dela vsa leta svojega članstva. Redki so bili mandati, da ni bil izvoljen ali v OOS takratnega notranjega obrata (sedaj TOZD

I) ali pa v tovarniški odbor sindikata. V tej mandatni dobi je član IO OOS TOZD I in član predsedstva OOS Steklarne, kjer aktivno in z uspehom deluje. Poleg aktivnega dela v sindikatih je aktiven v samoupravnih organih, v katere je bil večkrat izvoljen. Tudi na kulturnem področju je od leta 1948 aktiven, saj je član moškega pevskega zbora Svobode I. Za svoje dolgoletno in uspešno delo na kulturnem področju je dobitnik Gallusovega odličja.

J. P.

Uspešna vojaška vaja

Dne 4. aprila je bila na območju Dola in Marnega uspešna vojaška vaja, v kateri so sodelovali predvsem rezervne vojaške starešine in CZ iz omenjene krajevne skupnosti. Organizator pa sta bila ZRVS, oddelek za LO in OŠTO Hrastnik. Osnovni namen vaje je bil preveriti teoretično znanje in praktično izurjenost čete, ki je na trenutno zasedenem ozemlju v sovražnem zaledju pripravila zasedo in izvedla napad na sovražnikovo transportno kolono. Tako teoretični kot praktični del vaje sta zelo dobro uspela. Vsi sodelujoči so pokazali visoko stopnjo teoreti-

položaje in potem zagotoviti varen in hiter umik. Vse to kot tudi ostale možne komponente in faktorje so rezervni starešine znali zelo dobro upoštevati, tako da je ta del vaje zelo dobro uspel.

Tudi drugi del vaje, v katerem so sodelovali podoficirji — mlajše rezervni starešine — je bil zelo uspešen. Zaseda je bila dobro pripravljena, napad pa bliskovit in zelo učinkovit. Sovražnikova transportna kolona je bila skoraj popolnoma uničena, pri tem pa v svojih vrstah skoraj ni imela izgub. Glavni namen akcije — vaje je bil pretrgati sovražnikovo

Se zadnja navodila in akcija bo stekla

ne pripravljenosti kot tudi praktične izurjenosti. Imponirala pa je predvsem visoka stopnja moralno-psihičnih lastnosti vseh udeležencev. Omenjena vaja ni edina, temveč le ena v ciklusu vsakoletnih izobraževanj rezervnega starešinskega kadra.

Vaja je bila celodnevna. Pričela se je s preverjanjem in spoznavanjem terena, na katerem naj bi potekal praktični del vaje. V tem delu vaje je sodeloval pretežno rezervni oficirski kader. Le-ti so morali oceniti situacijo ter pripraviti vse potrebno za uspešno izvedbo praktičnega dela vaje. Odločilno vlogo pri taki vaji ima predvsem teren, se pravi konfiguracija terena z vsemi komunalnimi objekti, šele nato se lahko določi mesto zasede in izvedbe napada. Seveda pa je treba pri tem voditi največ računa o tem, kako se neopazno približati mestu zasede, zasesti

vo oskrbovanje v rajonu Hrastnika iz smeri Celja in je popolnoma uspel.

Jože Premec

DOPISUJTE
V NAŠ LIST

Steklar

IZ DELA OBČINSKE SKUPŠČINE

V torek, dne 6. aprila 1976 je bilo sklicano 14. skupno zasedanje delegatov zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Hrastnik ter 8. skupno zasedanje delegatov zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Hrastnik.

Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Hrastnik so na 14. skupnem zasedanju sprejeli naslednje ugotovitve, zaključke in sklepe:

Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Hrastnik so sprejeli proračun in odlok o proračunu občine Hrastnik za leto 1976 v predloženi obliki (dohodki in izdatki so začasni kot v letu 1975 in bodo znani šele v mesecu decembru 1976), kot ga je posredoval Izvršni svet Skupščine občine Hrastnik. Zaradi tega bo verjetno tudi v letošnjem letu prišlo do rebalansa proračuna občine, bodisi navzgor ali navzdol. Odlok o proračunu občine Hrastnik za leto 1976 predvideva v skladu z dogovorom o splošni porabi v SR Sloveniji 10,047.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov, kar je za 11,1% nad dovoljeno porabo iz leta 1975. Delegati so pri tem ugotovili, da je proračun pripravljen po izhodiščih republiške in občinske resolucije in sprejetega dogovora o splošni porabi v občinah v letu 1976, ki ga je skupščina občine Hrastnik sprejela na zadnjem zasedanju v februarju 1976.

Vsi koristniki proračuna se morajo v letu 1976 vključiti v varčevanje v okviru predvidenih sredstev.

Tudi splošna poraba, kot skupna, se vključuje v stabilizacijske napore, saj obe potrošnji v letu 1976 povečujeta dovoljeno porabo v primerjavi z letom 1975 le za 11,1%. Proračun občine bo financiral le naloge, ki jih določa ustava, obstoječi zakoni in dogovor. Vsi drugi izdatki proračuna so bili prenešeni na skupno porabo, kar pomeni, da je proračun očiščen vseh izdatkov, ki ne spadajo več v proračun.

Glede na omejitve porasta proračunskih izdatkov v primerjavi z letom 1975 za 11,1% in glede na navedene nove obveznosti ni bilo mogoče zagotoviti sredstev za financiranje železniških prehodov v višini 340.000 din, za požarno varnost in ne v celoti pokriti izdatkov za Revirsko veterinarsko postajo, pri čemer je najbolj zaskrbljujoče dejstvo, da je glede na izdelane predloge programov za področje ljudske obrambe za te namene zagotovljenih le približno 20% potrebnih sredstev in da sta področji komunalne dejavnosti in dejavnost KS v proračunu udeleženi z minimalnimi sredstvi.

Delegati zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Hrastnik so sprejeli sklep o izdaji soglasja Revirski delavski univerzi Trbovlje k odprtju oddelkov za odrasle na območju občine Hrastnik, in sicer za usposabljanje za naslednje poklice v kemijski industriji:

- kemijski procesničar
- kemijski laborant

— pripravljalec kemikalij.

Sklep o ustanovitvi iniciativnega odbora za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občine Hrastnik so delegati vseh treh zborov sprejeli v besedilu, kot jim ga je posredovala v razpravo in sprejem komisija za volitve in imenovanja Skupščine občine Hrastnik.

Delegati so za predsednika iniciativnega odbora za ustanovitev samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občine Hrastnik imenovali tov. Darka MAJCENA, stanujočega Ulica mladih borcev 2, za člane pa so bili imenovani: Branko GORJUP, Pot J. Brinarja, Jože inž. GROHAR, Za Savo 10, Stane ŽAGAR, Log 15a, Zoran KLEMEN, Taboriška pot 1, Dominik KNAF, zaposlen v Steklarni, Ivan KOŠIR, Dol pri Hrastniku.

Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Hrastnik so izvolili:

— Za predsednika sodišča združenega dela v Ljubljani tov. Jožeta BALOHA, roj. 3. 7. 1927, stanujočega v Ljubljani, Stari trg 5.

— Za sodnika za lastnostjo delavca v združenem delu sodišča združenega dela v Ljubljani tov. Petra POPIVIČA, roj. 9. 12. 1938, dipl. pravnik s pravosodnim izpitom, zaposlen na delovnem mestu vodje pravne službe pri BTC Javna skladišča Ljubljana.

— Za sodnike brez lastnosti delavca v združenem delu sodišča združenega dela v Ljubljani tov. Franca KOVAČIČA, roj. 24. 3. 1943, dipl. pravnik, s pravosodnim izpitom, zaposlen na delovnem mestu direktorja pravne, kadrovske in splošne službe pri Poslovnem združenju IMOS; tov. Marka ILEŠIČA, roj. 29. 11. 1947, stanujočega v Ljubljani, Miklošičeva 30; tov. Mitja DE-SINGERJA, roj. 17. 2. 1942, stanujočega Cilenškova 16, Zelena jama — občina Moste Polje Ljubljana; tov. Boruta LAVRIČA, roj. 15. 1. 1947, stanujočega Gorazdova 17, Ljubljana-Vič-Rudnik.

— Razrešili dolžnosti sodnika sodišča združenega dela v Ljubljani tov. Bojana DRŽAJA, sodnika brez lastnosti delavca v združenem delu, in tov. Silva UČAKARJA, roj. 13. 12. 1947, dipl. pravnik, s pravosodnim izpitom, zaposlenega v Tovarni usnja Kamnik.

Delegati zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora Skupščine občine Hrastnik so sprejeli soglasje k imenovanju tov. Miloša URŠIČA, dipl. veterinarja, za živinorejskega inšpektorja v Oddelku za medobčinske inšpekcijske službe v Trbovljah.

Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Hrastnik so imenovali tov. Vlada SIHURJA, sekretarja skupščine revirskih občin, za člana izvršnega odbora Skupnosti slovenskih občin, ki naj bi bil hkrati tudi predsednik sekcije za varstvo okolja pri Skupnosti slovenskih občin.

Delegati vseh treh zborov Skupščine občine Hrastnik je član izvršnega sveta Skupščine občine Hrastnik, načelnik oddelka za gospodarstvo in finance, seznanil z

informacijo o značilnostih novega sistema plačevanja.

(Informacijo objavljamo v posebnem članku.)

Delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti so sprejeli odlok o najvišji stanarini v občini Hrastnik v besedilu, kot ga je predložil Izvršni svet Skupščine občine Hrastnik.

Bistvo tega odloka je v tem, da se stanarine, ki jih plačujejo imetniki stanovanjske pravice v mesecu aprilu 1976, dvignejo s 1. majem letošnjega leta za 20%. Pri tem je potrebno omeniti, da se bo odlok pričel neposredno uporabljati s 1. majem 1976, če bo do tega dne sprejela enako odločitev o povišanju stanarin večina slovenskih občin, v nasprotnem primeru pa od 1. v naslednjem mesecu potem, ko bo ugotovljeno, da je zvišanje stanarin opravljeno v večini slovenskih občin.

Delegati obeh zborov Skupščine občine Hrastnik so sprejeli Odlok o najvišji najemni za poslovne stavbe in poslovne prostore v besedilu, kot ga je predlagal Izvršni svet Skupščine občine Hrastnik, s tem da se 2. člen odloka glasi: »Najemnina za poslovne stavbe in poslovne prostore se določi v višini vrednosti najemnine iz leta 1965, povečane za 37% v letu 1975 in za 20% v letu 1976. Enako kot je pogoj za uveljavitev odloka o najvišji stanarini vsebuje tudi 7. člen tega odloka določilo, da se uporablja od dneva, ko bo enako odločitev sprejela večina slovenskih občin.«

Odlok o povprečni gradbeni ceni stanovanj za leto 1976, povprečnih stroških za komunalno urejanje gradbenih zemljišč in o osnovah za izračun povprečne cene zemljišča na območju občine Hrastnik so delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Hrastnik sprejeli v besedilu, kot ga je posredoval v obravnavo in sprejem Izvršni svet Skupščine občine Hrastnik.

Iz odloka izhaja, da je povprečna gradbena cena za kvadratni meter stanovanjske površine na območju naše občine za letošnje leto 5.600 din za tretjo stopnjo opremljenosti stanovanj. Nadalje določa odlok, da so povprečni stroški komunalnega urejanja gradbenih zemljišč v občini naslednji:

— za individualne komunalne naprave za kvadratni meter koristne stanovanjske površine 5 odstotkov,

— za kolektivne komunalne naprave za kvadratni meter 4,1 odstotka od povprečne gradbene cene za kvadratni meter stanovanjske površine.

Odlok odloča tudi osnove za izračun povprečne cene gradbenih zemljišč, pri čemer je vrednost zemljišča opredeljena z odstotkom od enoletne stroškovne stanarine in z zvišanjem glede na položaj zemljišča in njegovo lego v občini. Na podlagi tega merila je območje občine razdeljeno v tri cone, v katerih je cena zemljišča različna.

Delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Hrastnik so

sprejeli idejno zasnovo območja ožjega centra Dola pri Hrastniku med S-1, S-2 in S-3 po urbanističnem načrtu naselja Dol pri Hrastniku, ki je že bila sprejeta na širšem posvetu družbenopolitičnih organizacij in društev ter krajevne skupnosti Dol pri Hrastniku.

Delegati obeh zborov Skupščine občine Hrastnik so sprejeli Odlok o zazidalnem načrtu S-5 in S-8 Dol pri Hrastniku, s tem, da se v 2. členu odloka besedilo »pristojna služba Oddelka za gospodarstvo in finance« nadomesti z besedilom »Izvršni svet Skupščine občine Hrastnik«.

Delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Hrastnik so sprejeli sklep, po katerem Skupščina občine Hrastnik pristopi in podpiše družbeni dogovor o uredništvu srednjeročnega načrta gospodarskega in družbenega razvoja SR Slovenije do leta 1980 na področju varstva in izboljševanja človekovega okolja.

Pri presoji, katere OZD kot največje povzročiteljice onesnaževanja človekovega okolja z območja občine Hrastnik bi obvezno morale biti udeleženke tega dogovora, je bilo ugotovljeno, da so te že vključene v dogovor prek poslovnega združenja za kemično industrijo (Steklarna, TKI) oziroma prek interesne skupnosti za energetiko (TOZD Rudnik Hrastnik). Manjše OZD oz. TOZD in tiste interesne skupnosti, ki še niso udeleženke tega dogovora, pa se bodo lahko vključile v dogovor naknadno.

Na zasedanju so delegati postavili naslednja delegatska vprašanja:

— **POVŠE Anica**, delegat delegacije Splošnega trgovskega podjetja Hrastnik in Gostinskega podjetja »Jelka«: Kdaj bo Izvršni svet Skupščine občine Hrastnik proučil možnost in predlagal prenos stavb, ki so v družbeni lastni in opravljajo v njih svojo dejavnost trgovsko oz. gostinško podjetje?

— **Delegacija Splošnega gradbenega podjetja Hrastnik**: »Z ozirom na znano situacijo permanentnega pomanjkanja novega stanovanjskega fonda v občini Hrastnik in z ozirom na tempo gradnje in dokončanje objektov v gradnji (pri stanovanjski gradnji na Logu bo dokončano v letu 1976 približno 70 stanovanj, 20 stanovanj v poslovno stanovanjskem bloku, to je okrog 90 stanovanj). V letu 1977 pa po sedanjih situaciji samo okrog 30 stanovanj. Zaradi tega štejemo za potrebno, da se takoj prične s pripravami za gradnjo novih stanovanjskih kapacitet, kajti v nasprotnem primeru bo Hrastnik v letu 1977 ostal samo s 30 stanovanji. Vprašanje pa je, kako bo v letu 1978. Konkretno pa je potrebno pričeti z gradnjo stolpnice pri Kašnerju najpozneje do konca maja. To je naše vprašanje kot kupcev stanovanj, kot izvajalci gradnje pa lahko s svojimi kapacitetami pripomoremo k čimprejšnjim pripravam dokumentacije in gradnje za vse nove lokacije v Hrastniku.«

(Dalje na 9. strani)

STEKLARNA HRASTNIK

Osnutek zakona o združenem delu

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

Smo neposredno pred pričetkom široke družbenopolitične aktivnosti v naši delovni organizaciji, katere osrednji namen je v nadaljnjem dograjevanju odnosov naše socialistične samoupravne družbe. Prehajamo v revolucionarno fazo boja za samoupravni socializem, v kateri moramo odstraniti iz naše prakse vse oblike upravljanja in odločanja, ki so odtujene delovnim ljudem. V bistvu je to politična bitka za delovnega človeka, za njegovo samoupravljalsko zavest, ki se mora oblikovati v odgovornem procesu vključevanja v sprejemanje pomembnih družbenih odločitev. Gre torej za lomljenje ustaljene prakse in tudi osebnih nazorov, ki to ovirajo.

Osnutek zakona o združenem delu, katerega končno vsebino bo vse tja do pozne jeseni oblikovala široko zasnovana javna razprava, mora spoznati vsak delovni človek in občan. Nikomur ne sme biti vseeno, kakšen bo nadaljnji razvoj naše družbe. Razprava o osnutku vsebine pa mora biti neposredno povezana z obravnavo dosežene stopnje razvoja samoupravnih odnosov v sleherni TOZD, delovni organizaciji, krajevni skupnosti in drugod. Skratka — povesod, kjer se te temeljni procesi najbolj neposredno izražajo. Soočanje doseženega z rešitvami o osnutku zakona pa mora roditi akcijo. In s pričetkom te akcije ne smemo odlašati.

IZVLEČKI ZA JAVNO RAZPRAVO O OSNUTKU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Uvodne misli o zakonu in razpravi

Po sprejemu nove ustave bo osnutek zakona o združenem delu, za našo družbo in še posebej za področje združenega dela, najpomembnejši zakonski akt, ki ga bomo sprejemali in o katerem bomo vodili celo posebno javno razpravo.

S tem zakonom bomo namreč določeneje opredelili in uredili, že v ustavi podano, temeljno zasnovno in vsebino celotnega združenega dela. Z njim bomo delavci, na podlagi medsebojnega združevanja svojega dela, nadaljevali in določili obseg, obliko in smoter svojih celotnih odnosov, pravic, obveznosti in odgovornosti, temelječih na delu. Uzakonilj bomo dosežene in razvojne cilje naše družbe; svojo bodočnost in lasten položaj v njej.

Stopnjo neposredne praktične uporabnosti ustavnih določil bo zakon razširil do meje, ki je nujno postavljena z obsegom prostega samoupravnega sporazumevanja. S tem bo dosežena večja uporabna jasnost in onemogočena samovoljnost v tolmačenju ustavnih določil.

Zakon predvsem omogoča in nalaga delavcem izvesti tako organiziranost združenega dela:

— v kateri bodo oni sami, na podlagi združevanja svojega dela in družbenih sredstev reprodukcije, s katerimi upravljajo;

— ustvariti tak družbenoekonomski splet medsebojnih odnosov na vseh ravneh;

— v okviru katerega si bodo zagotavljali medsebojno ekonomsko-socialno varnost in obstoj;

— potom vzajemne odvisnosti v planiranju, ustvarjanju in delitvi dohodka;

— ter tako skupaj z vsemi, ki kakorkoli sodelujejo v družbeni reprodukciji, zgradili varen, trajen in ekonomsko trden sistem samoupravnega združenega dela,

— ki ga bodo v celoti sami upravljali.

Tako dokončno uzakonujemo temeljno načelo naše družbene preobrazbe, ki zahteva, da **MORA UPRAVLJANJE V IMENU DELAVCEV PRERASTI V UPRAVLJANJE DELAVCEV SAMIH.**

S sprejetim zakonom bomo fronto borbe za uresničitev ustave zelo jasno začr-

tali. Z njim bomo nadaljevali pot v naslednjem obdobju poteka naše revolucije, v katerem naj bi bila delavcem graditeljem družbe, v celoti dana oblast to družbo tudi upravljati.

Kot podlago in izhodišča za doseg tega cilja zakon obravnava in postavlja, že v ustavi zasnovane kategorije, kot so:

— družbenost sredstev, dohodka in dela,

— delavca kot temeljni subjekt,

— združevanje dela in sredstev,

— dohodkovne odnose in menjavo dela,

— samoupravljanje, sporazumevanje in planiranje,

— odnose med delavci in njih asociacijami,

— vzajemno povezanost pravic in obveznosti,

— soodvisnost in socialno varnost,

— načelo delitve po delu,

— principe družbene samozaščite, nadzore in drugo.

Vidimo, da bo zakon obravnaval skoraj polovico ustavne vsebine in v tem je njegov posebni pomen. Obravnava namreč prav tisto ustavno vsebino, v kateri je strateški načrt nadaljnega poteka naše revolucionarne prakse, najbolj izrazito zastavljen.

Ker kot rečeno zakon pomeni »strateški načrt«
nadaljevanja poti naše samoupravne družbe, bo moral poudarek javne razprave o njem, biti usmerjen predvsem k tej strateški orientaciji. Seveda ne zato, da bi jo spremenili ali odpravili (s tem smo razčistili že v ustavi), temveč zato, da bi jo čimbolj jasno, pravilno in določno opredelili in spoznali.

Ravno zato bomo težili, da bomo svoje prispevke v javni razpravi k osnutku zakona o združenem delu povzemali in gradili predvsem na podlagi svojih preteklih in sedanjih izkušenj ter spoznanj iz samoupravne prakse.

Vsebinsko in določila osnutka zakona naj torej med javno razpravo preveri predvsem naša bogata samoupravna praksa ne pa prazni pravni formalizem.

Le tako bo zakon nazadnje res tak kot si ga želimo.

TEMELJNE DOLOČBE ZAKONA

Temeljne določbe predstavljajo uvodni del zakona. Vsebinsko zajemajo zakonsko snov tako, da obravnavajo vse bistvene elemente, ki opredeljujejo:

— samoupravno združeno delo,

— celoto odnosov v okviru združenega dela,

— ter vse družbeno-pravne subjekte družbenega dela in reprodukcije.

4 temeljna ustavna jamstva

Temeljne odločbe so torej uvod in izhodišče za ostala zakonska poglavja, v katerih so obširno in temeljito obdelana naslednja osnovna jamstva, ki jih delavcu daje ustava:

— da skupno in enakopravno z drugimi delavci odloča o delu in poslovanju organizacije združenega dela ter o zadevah in sredstvih v vseh odnosih družbene produkcije;

— da ureja medsebojna razmerja pri delu;

— da odloča o dohodku, ki ga doseže v različnih oblikah združevanja dela in sredstev;

— da si pridobiva osebni dohodek.

Vsebinska sestava temeljnih določb

Bistvene opredelitve in sestavine samoupravnega združenega dela, ki jih obravnavajo temeljne določbe so predvsem:

1. Pojemovna opredelitev združenega dela in združevanja dela in sredstev:

— opredelitev temeljev združenega dela (2. člen);

— varstvo temeljev združenega dela (3. člen);

— namen združevanja dela in sredstev (4. člen);

— pota formiranja sistema združenega dela (5. člen);

— pojmovna opredelitev delavcev in njih položaja (6. člen);

— funkcionalne pravice delavca temeljče na delu (7. člen).

2. Družbenoekonomska opredelitev in postavitev temeljne organizacije v sistemu samoupravnega združenega dela (8. člen).

3. Družbenoekonomska identiteta delovne in sestavljene organizacije združenega dela, delovne skupnosti, drugih oblik združevanja dela in sredstev, povezovanja v zbornice in združenja (9., 10., 11. člen).

4. Dohodek in dohodkovni odnosi kot družbenoekonomska motivacija združevanja dela in sredstev, menjava dela, trg (12.—16. člen).

5. Družbenoekonomski položaj potrošnikov v združenem delu (17. člen).

6. Vloga planiranja v združenem delu in družbi (18. 19. člen).

7. Opredelitev načinov in oblik neposrednega uresničevanja samoupravljanja (20. člen):

— z osebnim izrekanjem; zbori, referendum idr.,

— z odločanjem prek delegatov in delegacij,

— s kontrolo izvrševanja sklepov ter delovanja organov in služb v organizacijah združenega dela.

8. Samoupravni sporazumi, družbeni dogovori in drugi samoupravni splošni akti kot instrumenti urejanja odnosov in določanja medsebojnih pravic obveznosti in odgovornosti delavcev v združenem delu (21. člen).

9. Odgovornost delavca za delo in odločanje ter obveznost postopka za varstvo pravic delavcev (22. člen).

10. Opredelitev gospodarskih in drugih dejavnosti, ki se lahko opravljajo s samostojnim osebnim delom z delovnimi sredstvi, ki so lastnina občanov (23.—28. člen);

— temeljni subjekti tega dela; kmetje, delovni ljudje,

— odnosi, oblike združevanja, povezovanja, lastninska pravica, položaj načeloma enak delavčevemu,

— dopolnilno delo drugih delavcev in njih položaj.

11. Položaj, vloga, pravice in dolžnosti družbenopolitičnih skupnosti v združenem delu (29. člen).

12. Vloga in pravice sindikata kot delavske organizacije v združenem delu (30. člen).

13. Opredelitev organizacijskih oblik združenega dela kot družbeno pravnih oseb in njih odgovornosti za obveznosti izvirajoče iz razpolaganja z družbenimi sredstvi (31., 32. člen).

14. Veljavnost zakonov in drugih predpisov glede na sedež organizacije združenega dela (33. člen).

15. Reševanje neskladnosti in sporov iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic delavcev, uresničevanje družbene samozaščite in splošne ljudske obrambe (34., 35., 36. člen).

16. Obveznost zagotavljanja varstva delavcev pri delu, varstva delovnega okolja in človekovega okolja (37., 38. člen).

DRUŽBENO-EKONOMSKI ODNOSI V ZDRUŽENEM DELU

Kaj je dohodek

Osnutek zakona definira dohodek (39. člen) kot:

— del celotnega družbenega proizvoda;

— ki ga delavci v TOZD pridobivajo v denarni obliki;

— kot družbeno priznanje za rezultate svojega in skupnega družbenega dela;

— v pogojih socialistične blagovne proizvodnje;

— in s katerim gospodarijo delavci v TOZD;

— na podlagi svoje pravice do dela z družbenimi sredstvi.

Vsebina in vloga dohodka

Glede na svojo družbenoekonomsko vlogo in vsebino je dohodek v osnutku zakona opredeljen kot:

— materialna podlaga samoupravljanja

in motiv zanj in za združevanje dela, pa tudi merilo za uspešnost dela;

— podlaga in vir sredstev v okviru novoustvarjene vrednosti v materialni proizvodnji;

— temelj in vsebina družbenega planiranja, uresničevanja skupnih interesov in razvoja družbenoekonomskih odnosov v združenem delu;

— podlaga in vir menjave dela med delavci v materialni proizvodnji, ki ta dohodek ustvarjajo v okviru novoustvarjene vrednosti in delavci družbenih dejavnosti.

Princip povečevanja dohodka

Na podlagi poprej navedenega bi lahko rekli, da je dohodek nekakšen ključ za vrata združenega dela. Da pa bi ta ključ bil nenehno družbeno učinkovit, da se ne bi izrabil, ga je potrebno krepiti, ga stalno povečevati. Zato osnutek navaja osnovne principe (40. člen), po katerih delavci družbeni dohodek nenehno povečujejo in sicer:

— z razvijanjem svojih delovnih sposobnosti, zunaj organizacije dela, z uporabo znanosti in tehnike, z vestnim izpolnjevanjem delovnih obveznosti itd.;

— z ekonomsko in družbeno smoternim uporabljanjem vseh sredstev družbene produkcije;

— s prilagajanjem zahtevam domačega in tujega trga ter samoupravno dogovorjeni delitvi dela, in z medsebojnim usklajevanjem planov na podlagi tega.

Dohodek kot motivacijska kategorija združenega dela

Dohodek v združenem delu ni sam sebi namen, vključen je kot družbenoekonomska motivacijska kategorija, ki naj zasnovano celote združenega dela pomaga uresničiti. Zaradi tega so delavci dolžni, da z določanjem meril v svojih samoupravnih aktih začrtajo take osnove delitve dohodka (41. člen), ki bodo vzpodbujale:

— dosledno uresničitev načela delitve po rezultatih dela in s tem večjo produktivnost dela;

— ustrezno udeležbo osebnih dohodkov v rezultatih združevanja dela in sredstev in s tem nenehno ohranjanje interesa za večanje družbenega dohodka;

— ustrezno odvisnost osebnih dohodkov od skupnih rezultatov dela in poslovanja TOZD;

— tako notranjo organizacijo dela in odnosov v delitvi dohodka, ki bodo vzpodbujali delavčevo iniciativo za uspešno delo in večanje dohodka.

Družbenost dohodka

Le delavci v TOZD, ki so sodelovali pri ustvarjanju dohodka (nove vrednosti), lahko odločajo o njegovem pridobivanju in

delitvi (7. člen). Kljub temu dohodek ni last delavcev v TOZD, temveč je družben. Družben je zaradi vloge in vsebine, ki jo ima v združenem delu, pa tudi zato, ker ni le rezultat dela delavcev v TOZD, temveč so ga pomagali in omogočali ustvarjati tudi delavci v drugih družbenih dejavnostih.

Tako morajo delavci v TOZD pri razpolaganju z dohodkom upoštevati tudi širše družbene interese, ki so tudi omogočili, da se je dohodek sploh ustvaril.

Družbenost dohodka in dohodkovni odnosi so v osnutku nakazanji tako, da omogočajo in zahtevajo preseganje dvojnosti interesov, ki se kaže v podvajanju interesa na NAŠ (interes TOZD) in DRUŽBENI interes. Preseganje te dvojnosti je zasnovano tako, da bo v uresničnem združenem delu NAŠ interes obenem vedno TUDI DRUŽBEN in obratno (39.—52. člen).

ODNOSI PRI PRIDOBIVANJU DOHODKA

Štirje temeljni načini pridobivanja dohodka

Osnutek pozna štiri temeljne načine pridobivanja dohodka (v okviru skupnega prihodka) TOZD (53. člen), in to naslednje:

— s prodajo proizvodov in uslug na domačem in tujem trgu, oziroma v okviru organizacije združenega dela;

— s svobodno menjavo dela;

— z udeležbo v skupaj ustvarjenem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev;

— s prejemki iz naslova kompenzacije, regresa, premije, dolacije in po drugih z zakonom, samoupravnim sporazumom ali pogodbo določenih podlagah.

Osnutek torej obranja tržni način kot eden izmed načinov (54.—56. člen) pridobivanja dohodka. S svobodno menjavo dela pridobivajo dohodek delavci v družbenih dejavnostih preko SIS, pa tudi delavci v delovnih skupnostih v OZD in državnih organih (76.—82. člena).

Pridobivanje dohodka z udeležbo v skupaj ustvarjenem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev pozna zakon v dveh podoblikah in sicer kot:

— udeležbo v skupnem prihodku in

— udeležbo v skupnem dohodku.

Udeležba v skupnem prihodku

Delavci v TOZD pridobivajo dohodek z deležem v skupnem prihodku v tistih primerih, ko se TOZD v eni ali več DO, ki so med seboj reprodukcijsko povezane (fazna proizvodnja), dogovore o skupnem ustvarjanju in delitvi prihodka.

Dogovore se torej o skupni prodaji skupaj ustvarjenega izdelka, o delitvi tako ustvarjenega skupnega prihodka na prihodek vsake posamezne TOZD in sicer po

količini njenega vloženega živega in minulega dela, ki se oceni na podlagi osnov in meril za katera se dogovore v samoupravnem sporazumu v katerem določijo tudi odnose izhajajoče iz takega načina pridobivanja dohodka (60.—64. člena).

Na ta način se urejajo dohodkovni odnosi tudi med trgovino in proizvodnjo.

Udeležba v skupnem dohodku

Udeležbo v skupnem dohodku pozna osnutek v primerih takomenovanih skupnih vlaganj. To je takrat, ko delavci določene TOZD združujejo svoje delo na (združenih) sredstvih drugih TOZD. Iz takega združevanja dela in sredstev ustvarjeni dohodek se deli med vse TOZD, katere so za njegovo pridobivanje združile ali delo ali sredstva kot minulo delo.

Pravica do deleža v skupnem dohodku se kaže v dveh oblikah in sicer:

— kot povrnitev vrednosti združenih sredstev v višini kot so bila združena ali v revalorizirani višini po osnovah in merilih, ter v obliki kot to določijo s samoupravnim sporazumom;

— ter kot nadomestilo za gospodarjenje z družbenimi sredstvi, ki je lahko v vnaprej določenem znesku ali v višini določeni po merilih in v obliki kot to določijo s samoupravnim sporazumom.

Pravica do nadomestila za gospodarjenje preneha s povrnitvijo vrednosti združenih sredstev. Obe pravici (do povrnitve in do nadomestila) pa prenehata v roku določenem s samoupravnim sporazumom, ne glede na to ali je vrednost združenih sredstev do tedaj vrnjena ali ne.

Medsebojne odnose pri ustvarjanju skupnega dohodka urejajo delavci TOZD s samoupravnim sporazumom. Ti se lahko pravici do povračila vrednosti sredstev in do nadomestila za gospodarjenje tudi odrečejo (65.—75. člena).

Svobodna menjava dela

Delavci v izvajalnih TOZD v okviru samoupravnih interesnih skupnosti in delavci v delovnih skupnostih, ki opravljajo posle skupnega pomena za TOZD (DPS, SIS ipd.), pridobivajo dohodek v okviru skupnega prihodka, ustvarjenega s svobodno menjavo dela z delavci, ki njihove storitve uporabljajo.

Delavci v izvajalnih OZD, oziroma delavci v delovnih skupnostih, se morajo z delavci v OZD — uporabnikih ali DPS o takj menjavi dela dogovoriti s samoupravnim sporazumom preko SIS ali neposredno.

Pridobivanje dohodka v samostojnih poklicih

Za delovne ljudi, ki z osebnim delom samostojno v smislu poklica opravljajo znanstveno, literarno, likovno, glasbeno,

gledališko in drugo umetniško ali kulturno dejavnost oziroma advokatsko ali drugo poklicno dejavnost osnutek določa načeloma isti družbenoekonomski položaj kot ga imajo delavci v OZD. Ti delovni ljudje lahko svoje delo združujejo in oblikujejo začasne ali trajne delovne skupnosti, ki imajo načeloma enak položaj kot OZD.

Način, kako ti delovni ljudje pridobivajo dohodek in katere obveznosti poravnajo iz njega se ureja s posebnimi zakoni (84.—87. člen).

ODNOSI PRI DELITVI IN RAZPOREJANJU DOHODKA

Ugotavljanje, delitev in razporejanje dohodka

Osnutek zakona podrobneje obdeluje ustavno določbo, ki pravi, da je ugotavljanje dohodka v TOZD pravica in dolžnost delavcev v TOZD.

Kot širši pojem od dohodka pozna osnutek prihodek. Dohodek TOZD dobimo po osnutku zakona takrat, ko od skupnega prihodka odštejemo:

- materialne stroške in
- stroške amortizacije.

Delavcu je zajamčena pravica, da s svojim odločanjem vpliva na višino posameznih materialnih stroškov in na obseg amortizacije s čemer vpliva tudi na višino dohodka.

Osnutek povsem opredeljuje, kaj se lahko šteje za vsebino materialnih stroškov (glej priloge).

Za mnoge izdatke, ki smo jih dosedaj večinoma prikazovali kot materialne stroške, osnutek določa, da se morajo pokrivati iz dohodka. To naj bi preprečevalo nepravilno večanje materialnih stroškov in s tem cen proizvodov.

Izrecno je navedeno, da se v materialne stroške ne morejo šteti izdatki za osebne dohodke in skupno porabo, izdatki za investicije, kot tudi ne prispevki, davki in druge dajatve.

Glede amortizacije je potrebno omeniti, da zakon poleg amortizacije osnovnih sredstev določa tudi obvezo amortizacije licenc, izumov, inovacij, študij, analiz, projektov idr. Minimalne amortizacijske stopnje naj bi določal zakon, za večje pa bi se delavci sami sporazumevali v skladu z družbenimi plani in dogovorji (88.—97. člen).

Razporejanje čistega dohodka

Čisti dohodek dobimo takrat, ko od dohodka oddvojimo sredstva za zagotovitev skupnih in splošnih pogojev dela in družbenega razvoja (glej prilogo).

Čisti dohodek je tisti del dohodka, ki ga delavci svobodno razporejajo po samo-

upravnem sporazumu, ki mora upoštevati družbeno sprejeta merila in kriterije.

Čisti dohodek se izhodiščno razporeja za:

- osebne dohodke in skupno porabo,
- razširitev materialne podlage dela,
- ustvarjanje in obnavljanje rezerv.

V zvezi s tem zakon posebej določa, da morajo delavci dohodek, ki je rezultat posebnih ugodnosti na trgu, razporejati le v razširitev materialne podlage dela, če ni z zakonom določeno, da se uporabi za razvoj materialne podlage dela v eni izmed družbenopolitični skupnosti (98.—108. člen).

DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE DELAVCEV

Načela pridobivanja osebnega dohodka

Osnutek zakona usmerja delitev sredstev za osebne dohodke tako, da se upoštevajo že navedena načela delitve po delu in solidarnosti v izravnavanju socialnih razlik. Za uresničitev tega so delavci dolžni določiti osnove in merila za to delitev, ki morajo biti družbeno usklajena.

Uzakonjuje se pravica do posebne nagrade delavcu, ki z inovacijo ali drugim vidikom ustvarjalnosti prispeva k povečanju dohodka.

Vsakemu delavcu se na podlagi dela jamči osebni dohodek najmanj v višini, ki mu zagotavlja materialno in socialno varnost. Zato so delavci dolžni iz čistega dohodka izločiti predvsem sredstva za pokrivanje najmanj svojih zajamčenih osebnih dohodkov. Če to ni mogoče, nadknadijo razliko iz sredstev rezerv na ravni TOZD, DO ali DPS (109.—117. člen).

Akontacija osebnega dohodka

Med letom dobivajo delavci akontacijo osebnih dohodkov za obdobja določena s samoupravnim sporazumom. Ta obdobja so lahko krajša od enega meseca, ne morejo pa biti daljša.

Z vsakim izplačilom akontacije osebnega dohodka se mora delavcu vročiti obračun le-tega po vseh osnovah in merilih, po katerih je bila izračunana (118., 119. člen).

Končni obračun osebnega dohodka

Ob ugotavljanju zaključnega računa TOZD bo po osnutku zakona moral biti vsakemu delavcu vročen v pisni obliki končni obračun njegovega osebnega dohodka, ki bo vseboval:

— znesek osebnega dohodka, prikazan po osnovah in merilih po katerih je bila izvedena delitev sredstev za osebne dohodke;

— znesek sredstev, ki jih je iz svojih osebnih dohodkov združil za zadovoljevanje skupnih potreb, namensko prikazan;

— znesek sredstev, ki so bila iz njegovega osebnega dohodka izločena za splošno družbeno porabo;

— znesek dela sredstev skupne porabe, izločenih iz čistega dohodka TOZD, obračunan po delavcu;

— znesek čistega osebnega dohodka (120. člen).

Eden od namenov takega prikazovanja obračuna osebnega dohodka je, da delavec uvidi tudi svoj materialni interes za upravljanje s tistimi področji družbe, za katera potom samoupravnega sporazumevanja izdvaaja svoj osebni dohodek.

IZKAZOVANJE DOHODKA

Prikazovanje dohodka in rezultatov dela

Z določili tega poglavja se odpravljajo dosedanje razprave in dileme o kazalcih, po katerih bi bilo najprimerneje prikazovati tako imenovano poslovno uspešnost oziroma rezultate dela. Zakon te kazalce naravnost določa in obenem dopušča možnost, da delavci poleg predpisanih, pri ugotavljanju rezultatov dela uporabljajo še druge kazalce.

Pri končni oceni rezultatov so delavci dolžni izhajati iz primerjave s preteklimi in planiranimi rezultati dela, kakor tudi z rezultati dela v sorodnih organizacijah in v družbenopolitičnih skupnostih nasploh (122.—126. člen).

Kazalci izkazovanja rezultatov dela

Kazalci, po katerih so delavci TOZD obvezni prikazovati rezultate svojega dela so naslednji:

- dohodek po delavcu;
- dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi;
- čisti dohodek po delavcu;
- akumulacija v primerjavi z dohodkom;
- akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom;
- akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi sredstvi;
- osebni dohodek in sredstva za skupno porabo po delavcu;
- čist osebni dohodek po delavcu (123. člen).

Primeri uporabe kazalcev

Gornji kazalci rezultatov dela naj se razen ob zakonsko določenih rokih ugotavlja tudi v primerih, ko:

- se sprejemajo samoupravni sporazumi o osnovah planiranja in sami plani;
- se pripravljajo in sprejemajo sporazumi in dogovori o cenah, ustvarjanju, razporejanju in delitvi dohodka;
- se sprejemajo odločitve o izvajanju nalog in ciljev po planih;

— se sprejemajo odločitve o razporejanju in delitvi dohodka oziroma čistega dohodka;

— se obravnavajo druga vprašanja pomembna za gospodarjenje in pridobivanje dohodka (127. člen).

Knjigovodstvo in evidenca TOZD

Osnutek zakona določa, da se za vsako TOZD vodi posebno knjigovodstvo in ostala, za delo in odločanje, pomembna evidenca in to praviloma v delovni skupnosti na ravni DO (129. člen).

Poslovanje z izgubo

Po osnutku zakona se šteje, da TOZD posluje z izgubo takrat, če po zaključnem računu ne ustvari dovolj dohodka, da bi pokrila obračunane in izplačane akontacije osebnih dohodkov oziroma zakonsko zajamčenih osebnih dohodkov. V tem primeru so delavci dolžni začeti s sanacijo (135. člen).

MEĐSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU

Delovno razmerje

Z vključitvijo tega področja v zakon o združenem delu se odpravljajo dosedanja posebni zvezni zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

Osnutek zakona tudi ponovno uvaja izraz delovno razmerje, ki je pripravnejši za uporabo vsebinsko pa prav tako dober kot dosedanja (142.—144. člen).

Sklenitev delovnega razmerja

Po osnutku se šteje, da je delavec sklenil delovno razmerje takrat, ko da pisмено izjavo, da je seznanjen:

— s samoupravnim sporazumom o združevanju dela delavcev v TOZD (to je novouvedeni samoupravni splošni akti);

— s samoupravnim sporazumom o urejanju medsebojnih razmerij delavcev v TOZD;

— z drugimi splošnimi akti, ki urejajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v TOZD ter da z njimi soglašajo in jih sprejema (145.—154. člen).

Sporazum o medsebojnih razmerjih

V osnutku je predvideno, da delavci v TOZD praviloma z enim samim samoupravnim sporazumom (o urejanju medsebojnih razmerij) uredijo naslednja področja iz medsebojnih razmerij:

— medsebojna razmerja v zvezi z začetkom, trajanjem in prenehanjem delovnega razmerja, sistemizacijo delovnih mest ipd.;

— osnove in merila za razporejanje in delitev dohodka v TOZD;

V 134. členu osnutek zakona opredeljuje tudi kdaj se šteje, da so v TOZD nastopile motnje pri poslovanju, dolžnosti delavcev in pristojnosti DPS v teh primerih.

ORGANI DPS IN PRIDOBIVANJE TER DELITEV DOHODKA

Pravice, obveznosti in odgovornosti organov DPS

Osnutek navaja dolžnosti organov DPS, da ustvarjajo pogoje za samoupravne odnose v pridobivanju dohodka, za usklajevanje interesov pri planiranju in sporazumevanju ipd.

OZD, ki so z ukrepi teh organov prizadete se mora zagotoviti ustrezna kompenzacija.

Določajo se pristojnosti teh organov v primerih sanacije ali likvidacije OZD, ki slabo posluje (137.—141. člen).

— osnove in merila za vrednotenje dela, za razdelitev sredstev za osebne dohodke in način njihovega prikazovanja, obračunavanja in izplačevanja;

— obveznosti delavcev in odgovornosti za njih kršitve, ter postopki in izreki v teh primerih;

— varstvo pri delu, zaščita žensk in mladine; odmori, dopusti, izobraževanje itd. (155. člen).

Odgovornosti delavcev

Odgovornosti delavca iz medsebojnih razmerij so v osnutku določene kot disciplinske in materialne.

Taksativno se navaja, kaj se lahko šteje za težjo kršitev delovnih in drugih obveznosti (169. člen).

Za kršitve delovnih in drugih obveznosti se poleg trenutno znanih, lahko delavcu izreče tudi disciplinski izrek v obliki denarne kazni. Primeri, ko je delavcu kot disciplinski ukrep izrečena denarna kazen, so opredeljeni v 171. členu osnutka.

Zakon ne omenja dosedaj možnih ukrepov kot so: odstavitev delavca z vodilnega delovnega mesta in pogojno prenehanje lastnosti delavca, in našteva naslednje možne ukrepe:

— opomin;

— javni opomin;

— razporeditev na drugo delovno mesto;

— denarna kazen;

— prenehanje delovnega razmerja (170. člen).

Organi za urejanje medsebojnih razmerij

Z osnutkom zakona se odpravljajo dosedanji odbori za medsebojna razmerja in njih funkcije prenehajo v pristojnostj delavskega sveta. Za izvrševanje določenih funkcij s tega področja lahko delavski svet imenuje komisije (157. člen).

V TOZD se ustanovi tudi posebna disciplinska komisija (172.—177. člen). Člane

te komisije delavci neposredno volijo. Do ene četrtine članov predlaga kot zunanje člane zbor združenega dela pristojne občinske skupščine. Dopusča se, da več TOZD v okviru DO oblikuje skupno disciplinsko komisijo. Komisija mora imeti sekretarja (pravnika).

Delavec, ki išče varstvo pravic, mora to zahtevati najprej znotraj TOZD in šele nato navzven npr. pred sodiščem združenega dela (187. člen).

VLOGA SINDIKATA V ZDRUŽENEM DELU

Glede vloge sindikata določila osnutka urejajo predvsem temeljne odnose, ki odražajo predvsem pristojnosti sindikata ter obveze subjektov in organov združenega dela do njega ne da bi se ponavljala ustava. Vsebinsko organizacijska izvedba tega ne prepušča v urejanje sami organizaciji sindikata.

Nekatere pristojnosti sindikata

Med pomembnejšimi pristojnostmi in pravicami sindikata izhajajočimi iz njegove družbene vloge so v osnutku navedene tudi naslednje:

- sindikat je pobudnik za ukrepe pri uveljavljanju družbeno-ekonomskega položaja delavcev;

- nastopa z ukrepi za zagotavljanje družbenoekonomskih pravic delavcev;

- daje pobude za sklenitev ali za ponovno obravnavanje sklenjenih samoupravnih sporazumov;

- je udeleženec v postopku sklepanja in tudi podpisnik nekaterih samoupravnih sporazumov;

- udeležuje se postopkov usklajevanja interesov in stališč med delavci ali med OZD;

- ima pravico začeti postopek za rešitev sporov med delavci ali organi in organizacijami v združenem delu (30. člen);

- organ TOZD mora pred odločanjem o pravicah ali obveznostih delavca poiskati mnenje sindikata (176, 186. člen);

- sindikat je lahko udeležen v postopku in zastopa delavca pri uveljavljanju njegovih pravic, in to celo v primeru, ko delavec tako pomoč zavrača (186. člen);

- sindikat posamezne panoge lahko prevzame iniciativno in zasnuje merila za organiziranje OZD v tej panogi kot udeleženca družbenega dogovora (303., 555. člen);

- usmerja in vodi predhodno razpravo pri odločanju z referendumom in ostalih oblikah (443. člen);

- ima zaščitno funkcijo pri uresničevanju družbenoekonomskega položaja delavcev in je družbeno odgovoren za izgradnjo združenega dela v celoti.

Pomembnejša naloga sindikata pri uresničevanju združenega dela je tudi izdelava motivacijskih meril za razporejanje dohodka in nagrajevanja po delu. Sindikat se v osnutku omenja še v naslednjih členih: 175, 176, 186, 312, 443, 466, 475, 478, 483, 495, 497, 499, 501, 505, 513, 514, 520, 523, 524, 525, 534, 537, 538, 550, 555, 557, 558, 562, 565, 616, 617, 614.

UPRAVLJANJE DRUŽBENIH SREDSTEV

Družbena sredstva so definirana kot družbena lastnina, ki je skupna materialna osnova ohranjanja in razvoja socialistične družbe in socialističnih samoupravnih odnosov. S temi sredstvi upravljajo delavci v TOZD in vseh drugih oblikah združevanja dela in sredstev.

Na družbenih sredstvih nihče ne more pridobiti lastninske pravice. Družbena sredstva so: stvari, materialne pravice in denarna sredstva. Zemljišča in druga naravna bogastva se štejejo za naravne pogoje za delo (200.—209. člen).

Odnos delavcev do družbenih sredstev

Pri svoji pravici do dela z družbenimi sredstvi morajo delavci upoštevati svoje z zakoni in samoupravnimi sporazumi zaúrta-

ne pravice, obveznosti in odgovornosti do teh sredstev.

Delavci imajo pravico in obvezo družbena sredstva: smotrno uporabljati, jih obnavljati, povečevati in zboljševati, jih varovati pred uničenjem in z njimi skrbno ravnati.

Delavci imajo pravico vzeti sredstva iz uporabe ali jih dati drugim delavcem včasno uporabo (210.—221. člen).

Razpolaganje z družbenimi sredstvi

Organizacije združenega dela imajo razpolagalno pravico do družbenih sredstev, kar pomeni, da:

- prenašajo družbena sredstva na druge družbene pravne osebe;

- pridobivajo sredstva v družbeno lastnino od imetnikov lastninske pravice;

ORGANI UPRAVLJANJA

A člen 465	VOLILNA BAZA - proizvodni kriteriji:				
	Del delovnega procesa	D.d.p. delovna enota	D.d.p. delovna brigada	D.d.p. izmena del.skup.	D.d.p. in podobno

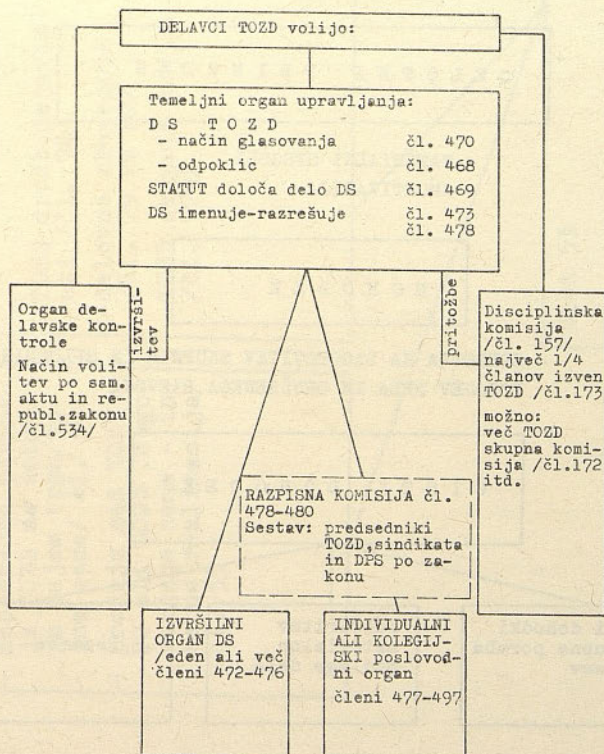
B člen 465	IZBIRA KANDIDATOV - socialni kriterij:
	delovno mesto, osnovna in pomožna dejavnost, spol, starost, i.p.d.

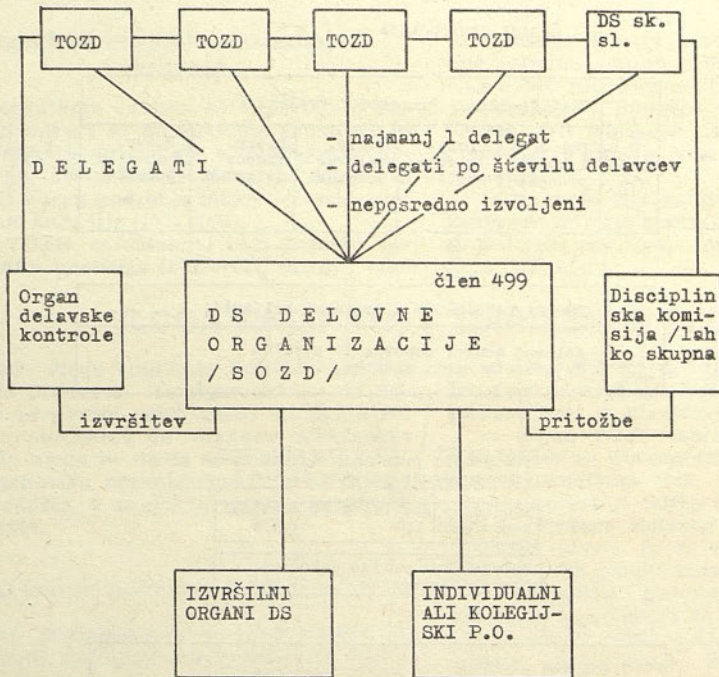
statut ali pravilnik določa način in pogoje volitev čl.466

kandidacijska lista po številu zaposlenih DDP čl.466

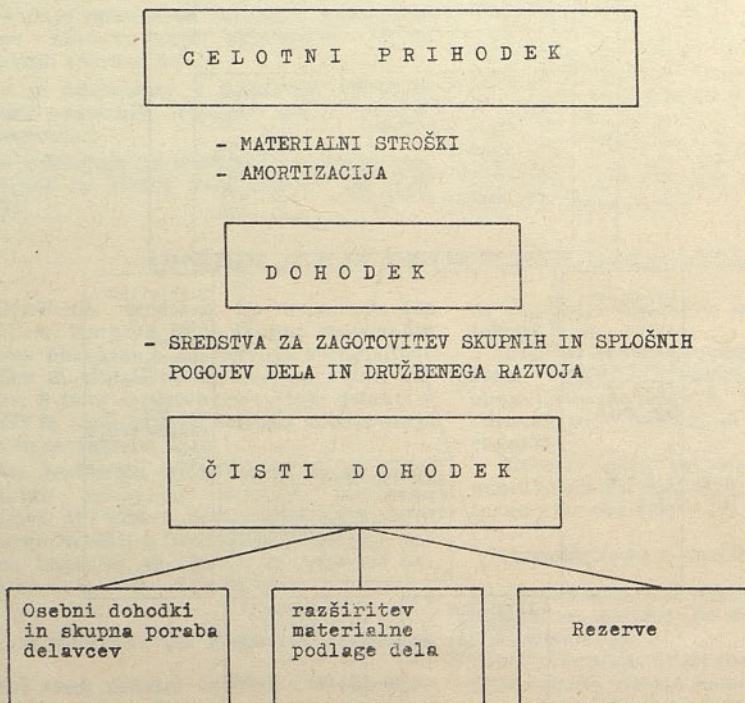
VSI delavci volijo določeno število delegatov čl.466

členi 464 - 467	
D S T O Z D	- nad 30 delavcev - mandat 2 leti - delegati "sezoncev"

PRIDOBIVANJE, RAZPOREJANJE
IN DELITEV DOHODKA TOZD

PRIDOBIVANJE DOHODKA TOZD

Čl. 53 S PRODAJO

- neposredna prodaja TOZD na domač. in tujem trgu/tržne cene/ čl. 54
- prodaja med TOZD v DO ali SOZD /dogovorjene cene - interna realizacija/ čl. 55

Čl. 53 S SVOBODNO
MENJAVO DELA

- TOZD družb.dejavnosti /čl. 76/
- delovne skupnosti /čl. 79 in 80/
- TOZD skupnih poslov /čl. 379/

Čl. 53 in 60
UDELEŽBA V SKUPNO
USTVARJENEM DOHODKU

- z udeležbo v skupnem prihodku /čl.61-64/ prodaja skupnega proizvoda
- z udeležbo v skupnem dohodku /čl.65-72/ učinek združevanja sredstev

Čl. 53
DRUGI PRIHODKI

- kompenzacije
- regresi
- premije
- dotacije in drugo

Člen 53

CELOTNI PRIHODEK T O Z D

Člen 53

CELOTNI PRIHODEK TOZD

NADOMESTITEV:

Člen 89

MATERIALNI STROŠKI

- porabljeni predmeti dela
- tekoče investic.vzdržev. delovnih sredstev
- storitve drugih,potrebne za opravljanje dejavnosti TOZD,
- tekoče potrebe za varstvo pri delu,
- strokovno izobraževanje in znanst.razisk.delo za proizvodnjo
- druge tekoče potrebe materialne proizvodnje
- storitve družb.dejavnosti, ki so pogoj za delo in proizvodnjo
- PROMETNI DAVEK
- CARINE IN CARINSKE DAVŠČINE

OPOMBA:

Delavci odločajo o materialnih stroških /čl. 89/

- tehnični normativi
- če ni normativov odločajo o višini izdatkov

Med TOZD pri ustvarjanju skupnega prihodka ali dohodka /čl. 61 in 65/

- določanje standardov materialnih stroškov

Člen 90

AMORTIZACIJSKI STROŠKI

osnovna sredstva:

- stvari
- materialnih pravic /inovacije, projekti, itd./

OPOMBA:

Delavci TOZD samostojno določajo stopnjo amortizacije /čl. 90/. Z zakonom se določa minimalne amortizac.stopnje /čl. 90/. V odnosih ustvarjanja skupnega prihoda ali dohodka - merila za določanje amortizac.stopenj /čl. 61, 65/

Člen 94

DOHODEK TOZD

RAZPOREJANJE DOHODKA

člen 94

DOHODEK TOZD

- obveznosti do TOZD družbenih dejavnosti /ki pridobivajo dohodek s svobodno menjavo dela/,
- obveznosti za zagotovitev socialne varnosti delavcev /ko se po zakonu pokriva iz dohodka/,
- obveznosti za zadovoljitev splošnih družbenih potreb /določene z zakonom/,
- obveznosti do delovnih skupnosti,
- članarine /GZ in drugim splošnim združenjem OZD/,
- izdatki za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito,
- stroški amortizacije nad minimalno stopnjo,
- denarne kazni, administrativne takse, sodni stroški,
- zavarovalne premije,
- obveznosti, opredeljene z zakonom in prevzete s samoupravnimi sporazumi ali pogodbami

Člen 98

ČISTI DOHODEK TOZD

— odtujujejo družbena sredstva iz družbene lastnine;

— dajejo družbena sredstva v zakup, na posodbo ali v zastavo;

— zamenjujejo družbena sredstva.

Navedeno razpolaganje z družbenimi sredstvi se mora izvesti pod pogoji, v primerih in oblikah kot določa zakon, sicer je nično (222.—229. člen).

POVEZOVANJE OSEBNEGA DELA V SISTEM ZDRUŽENEGA DELA

Združevanje kmetov

Kmetje lahko združujejo svoje delo in sredstva med seboj ali z delom delavcev, kj delajo z družbenimi sredstvi v kmetijske zadrage ali druge oblike združevanja kmetov (in delavcev).

Kmetijska zadruga ima po zakonu položaj, pravice, obveznosti in odgovornosti delovne organizacije in je kot taka lahko sestavljena iz več TOZD.

Odnosi med združenimi kmeti delavci v TOZD kmetijske zadrage se urejajo s samoupravnim sporazumom.

Kmet ima pravico obdržati lastninsko pravico na sredstvu, ki ga je združil (254.—268. člen).

Dohodek iz teh oblik združevanja je družbena lastnina. Kmetje, ki trajno sodelujejo s svojim delom ali sredstvi z organizacijo združenega dela lahko sami ali z delavci te OZD osnujejo temeljno organizacijo kooperantov (269.—275. člen).

Kmetijske zadrage in druge oblike združevanja se lahko v skladu z zakonom združujejo v zadružne zveze in druga splošna združenja (277. člen).

SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE ZDRUŽENEGA DELA

OBLIKE ZDRUŽEVANJA DELA IN SREDSTEV

Pogoji za organiziranje TOZD

Delavci imajo pravico in dolžnost delovne organizacije organizirati kot TOZD, če izpolnjuje vse tri že v ustavi določene pogoje, ki so:

— takšen del mora predstavljati delovno celoto;

— rezultat skupnega dela delavcev v taki delovni celoti, ki se organizira kot TOZD, se mora samostojno izraziti kot vrednost v DO ali na trgu;

— tak del DO mora delavcem v njem omogočati, da lahko kot temeljna samoupravna skupnost delavcev uresničuje svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice (296. člen).

Odgovornost za obveznosti

OZD in druga družbena pravna oseba je odgovorna za svoje obveznosti s sredstvi (družbe), s katerimi razpolaga (230.—253. člen). Družbene pravne osebe se lahko dogovore, da bodo med seboj v raznih organizacijskih oblikah za posamezne obveznosti solidarno ali subsidiarno odgovorne in to v omejeni ali neomejeni obliki.

Združevanje obrtnikov

Delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, lahko združujejo svoje delo in sredstva v obrtno ali drugo zadrugo, kjer imajo enak položaj kot združeni kmetje v kmetijski zadrugi.

Delovni človek, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, lahko s pogodbo ob skupnem riziku svoje delo in sredstva z delom in družbenimi sredstvi drugih delavcev v pogodbeno organizacijo združenega dela.

Delovni človek, ki združi svoje delo in sredstva v pogodbeno organizacijo združenega dela ima pravico biti njen poslovodja.

Na podlagi pogodbe o ustanovitvi POZD sklenejo delavci in poslovodja samoupravni sporazum o združitvi, s katerim natančneje določijo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti v POZD.

Poslovodja obdrži lastninsko pravico na sredstvih, ki jih je združil in ima iz tega naslova pravico do udeležbe na delu čistega dohodka, ki ga je ustvaril skupaj z drugimi delavci 278.—295. člen).

Del DO, ki ne izpolnjuje kateregakoli od navedenih pogojev delavci ne morejo organizirati kot TOZD (301. člen). TOZD ni mogoče organizirati iz več delov DO, ki vsak zase izpolnjuje vse tri pogoje (296.—301. člen).

Organiziranje TOZD

Iniciativo za organiziranje TOZD lahko da:

— skupina delavcev,

— organizacija sindikata,

— organ upravljanja v DO,

— delavci vsake TOZD,

— družbeni pravobranilec samoupravljanja,

— skupščina DPS ali

— drug zakonsko pooblaščen organ (304., 305. člen).

O organiziranju TOZD odločijo delavci z referendumom. Sklep o organiziranju TOZD pošljejo delavci v 8 dneh od sprejetja vsem TOZD, ki lahko v 30 dneh začnejo spor pred sodiščem združenega dela, kjer so dolžne dokazovati, da tisti del ne izpolnjuje pogojev za organiziranje TOZD.

Ko postane sklep o organiziranju TOZD veljaven, lahko delavci v tem delu DO sklenejo samoupravni sporazum o združevanju dela v TOZD. Po sklenitvi tega sporazuma sprejmejo delavci statut, izvolijo delavski svet in pristopijo k samoupravnemu sporazumu o združevanju v DO (304.—308. člen).

Po sprejetju odločitve o organiziranju TOZD se v DO oblikuje delegatsko sestavljena komisija, ki izdelata predlog za razdelitev premoženja, pravic in obveznosti (308.—312. člen).

TOZD za opravljanje skupnih poslov

Osnutek omogoča tudi oblikovanje posebnih vrst TOZD za opravljanje skupnih poslov. To so strokovna opravila, ki jih opravljajo za ostale TOZD oziroma DO. Če to niso posli iz 377. člena (posli delovne skupnosti: plansko-analitičnega dela, personalna služba, knjigovodstvo, evidenca in druga administrativna dela) in če se lahko glede na vrsto, obseg in značaj teh del ustvarja skupen prihodek oziroma se dosega dohodek in druge samoupravne pravice, se lahko za opravljanje teh poslov delavci organizirajo kot TOZD.

TOZD, ki opravlja takšne skupne posle, se ne more izdvojiti iz sestava delovne organizacije brez soglasja delavcev drugih TOZD.

Po osnutku zakona se lahko organizirajo v TOZD delavci, ki opravljajo naslednja dela skupnega pomena:

- komercialni posli,
- projektiranje,
- inženiring,
- raziskovanje tržišča,
- znanstveno-raziskovalna dela (laboratoriji ipd.),
- elektronska obdelava podatkov,
- strokovno izobraževanje.

Obveznosti in odgovornosti teh TOZD nasproti TOZD in DO za katere vrše usluge, so načeloma enake kot odgovornosti delovnih skupnosti (379. člen).

Izločitev TOZD iz DO

Delavci imajo pravico izločiti TOZD iz sestava DO, razen v primeru, ko bi to v nasprotju z družbenim interesom bistveno otežilo ali onemogočilo drugim TOZD v isti DO delo in poslovanje.

Sklep o izločitvi sprejmejo delavci z referendumom. S sklepom so delavci dolžni v 8 dneh seznaniti vse ostale TOZD, ki lahko v 30 dneh začnejo spor pred sodiščem

združenega dela, če se ne strinjajo z izločitvijo (313.—316. člen).

Prenehanje TOZD

Med načini prenehanja TOZD navaja zakon tudi postopek redne likvidacije. Ta postopek uvede skupščina občine, izvede pa ga krajevno pristojno sodišče. Redna likvidacija se uredi s posebnim zakonom (317.—322. člen).

Ustanavljanje delovne organizacije

Osnutek določa pogoje in način ustanavljanja DO, ter obenem daje definicijo DO (323.—328. člen).

Ustanavljanje DO se začne z izdajo akta o ustanovitvi, konča pa s konstituiranjem DO.

Še pred aktom o ustanovitvi mora ustanovitelj sprejeti elaborat o družbenoekonomski upravičenosti ustanovitve DO.

Akt o ustanovitvi mora vsebovati predvsem: ime ustanovitelja, ime, firmo in sedež DO, dejavnosti DO, znesek zagonskih sredstev, obliko odgovornosti DO in ustanovitelja, ime in pooblastila poslovnega organa idr. (329.—334. člen).

DO v ustanavljanju lahko opravlja poskusno proizvodnjo, nastopa na trgu, se združuje v SIS in do enega leta lahko prejema določene družbene olajšave ter vrši pravna dejanja (336. člen).

DO v ustanavljanju ima svet kot ustanoviteljev organ, ostali pa so člani, ki jih volijo delavci DO v ustanavljanju (337. člen).

DO v ustanavljanju ima začasni poslovodni organ (338. člen). Delovna razmerja z delavci DO v ustanavljanju sklepa njen svet, oziroma ko tega še ni začasni poslovodni organ (339. člen).

Delavci v delu DO v ustanavljanju imajo pravico in dolžnost organizirati začasno TOZD (341. člen).

Medsebojne odnose uredita DO v ustanavljanju in začasna TOZD v njej s samoupravnim sporazumom, ki neha veljati z dnem vpisa.

Konstituiranje DO

Konstituiranje se začne, ko je izgradnja končana, oziroma, ko je DO v ustanavljanju sposobna opravljati svojo dejavnost (345.—352. člen).

Konstituiranje DO je v tem:

- da se sprejme samoupravni sporazum o združitvi TOZD v DO;
- da se izvoli delavski svet DO;
- da se imenuje vršilec dolžnosti poslovnega organa.

Če DO nima TOZD, se namesto sporazuma iz 1. alineje sprejme statut.

Organizacijske spremembe in prenehanje DO

DO preneha zaradi organizacijskih sprememb, to je, ko se TOZD v njej združijo v več DO, ko se sama združi z drugo DO v novo DO, ko prenehajo vse TOZD v njeni sestavi in če sodišče s sodbo ugotovi, da je vpis ustanovitve DO ničen (353.—354. člen).

Organizacije združenega dela lahko za opravljanje določenih trgovinskih storitev ustanavljajo interesne skupnosti (357. člen).

OZD lahko ustanavljajo podjetja v tujini, ter lahko pri svojem poslovanju uporabljajo sredstva tujih oseb (358. člen).

Združevanje v SOZD

V sestavljeno organizacijo združenega dela se lahko združijo s samoupravnim sporazumom o združitvi:

- delovne organizacije,
- kmetijske zadruge,
- in druge oblike združevanja kmetov.

DO se lahko združi v več SOZD.

Osnutek zakona loči glede povezovanja DO v SOZD vertikalne in horizontalne oblike združevanja v SOZD (359.—360. člen).

Konstituiranje SOZD

Konstituiranje SOZD je v tem:

— da se sklene samoupravni sporazum o združitvi;

— da se izvoli delavski svet;

— da se imenuje vršilec dolžnosti poslovodnega organa.

Osnutek uvaja kot novost statut SOZD, ki ga sprejmejo z večino delavci vseh TOZD, najkasneje v šestih mesecih po sklenitvi samoupravnega sporazuma (363. člen).

Delavci vseh TOZD v sestavi iste DO lahko odločijo, da se njihova DO organizira kot SOZD (364. člen).

SOZD preneha, kadar tako odločijo vse združene DO oziroma kadar prenehajo vse združene DO.

Združevanje v skupnosti OZD

Pod skupnostmi organizacij združenega dela zakon pojmuje:

— poslovne skupnosti organizacij združenega dela;

— samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje;

— skupnosti TOZD in

— skupnosti delovnih organizacij.

V poslovno skupnost se združijo OZD, da bi v njej uresničevale določene skupne interese. Vanjo se lahko združijo tudi kmetijske in druge zadruge.

V poslovni skupnosti se lahko osnuje delavna skupnost. Lahko nastopa tudi v pravnem prometu s tretjimi osebami (366. člen).

Na tistih področjih materialne proizvodnje, ki so nujna za obstoj in delo ostalih področij in kjer tržni principi ne morejo biti edini način urejanja odnosov, se lahko uporabniki in izvajalci na teh področjih združujejo v samoupravne interesne skupnosti materialne proizvodnje.

Ta skupnost ima skupščino (delegatsko in dvodomno) kot organ upravljanja, ki ima svoj izvršilni organ.

Skupnost se lahko združuje tudi z drugimi SIS materialne proizvodnje kot določa zakon (367. člen).

Osnutek poleg dosedanjih skupnosti TOZD, ki se lahko organizirajo tako izven kot znotraj DO, uvaja še skupnosti DO. Tudi v to obliko združevanja se lahko OZD povežejo le po določenih interesih. Te skupnosti ne morejo nastopati v pravnem prometu niti oblikovati trajnih obratnih sredstev (368. člen).

Združevanje v banke in zavarovalne skupnosti

Organizacije združenega dela in druge družbene pravne osebe lahko ustanavljajo banke in skupnosti za zavarovanje premoženja in oseb. To se uredi s posebnimi zveznimi zakoni (369.—370. člen).

Samoupravne interesne skupnosti

Osnutek tu ne prinaša bistvenih novosti od tega kar je podala že ustava. Temelj urejanja odnosov v SIS je svobodna menjava dela. SIS se lahko združujejo v širše interesne skupnosti, združenja in zveze SIS (371.—372. člen).

Skupnosti za plansko in poslovno sodelovanje

Za uresničevanje določenih svojih interesov se v skupnosti združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje lahko s samoupravnim sporazumom povezujejo naslednje organizacije:

— TOZD,

— DO,

— poslovne skupnosti OZD,

— banke,

— SIS

— in druge oblike združevanja dela in sredstev.

Za uresničevanje skupnih ciljev lahko skupnost ustanovi banko. V skupnosti se lahko oblikujejo posebni organi (upravljalnja) in ustanovi delovna skupnost (373.—376. člen).

Delovne skupnosti

Delavci, ki v organizacijah združenega dela ali drugih oblikah združevanja dela in sredstev opravljajo administrativno-strokovna, pomožna in podobna dela, lahko za opravljanje teh del oblikujejo eno ali več delovnih skupnosti.

Kot administrativno-strokovna in podobna dela osnutek našteva:

- plansko analitična dela;
- personalne zadeve;
- knjigovodstvo in evidenca;
- priprava in obdelava gradiva pravno-strokovne narave;
- administrativna dela (sprejemanje in odpravljanje pošte, delovodski protokol, stenografsko, strojepisno, arhivsko in podobno delo);
- splošne in druge zadeve, ki spadajo po naravi v ta dela;
- dela v zvezi s samozaščito (varstvo pri delu, civilna zaščita ipd.);
- čuvanje in vzdrževanje objektov in prostorov ipd.;
- pa tudi komercialna, projektivna, znanstveno-raziskovalna in podobna dela, če so manjšega obsega in nimajo pogojev za organiziranje TOZD (glej poglavje o TOZD).

Navedena dela se lahko opravljajo tudi v TOZD v posebni delovni enoti.

Sklep o organiziranju in konstituiranju delovne skupnosti sprejmejo delavci te skupnosti na zboru.

Medsebojne odnose uredijo delavci delovne skupnosti z delavci TOZD s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Delavci delovne skupnosti sprejemajo sporazum o združevanju dela, statut, in sporazum o medsebojnih razmerjih. Delovna skupnost je pravna oseba (377.—385. člen).

Določanje in registriranje statusa OZD

Osnutek zakona v členih 386. in 414. obravnava področja dejavnosti, firme oziroma imena ter sedeža organizacije združenega dela.

OZD ima lahko poleg glavnih še stranske dejavnosti. Dejavnosti DO so glavne dejavnosti TOZD.

Vsaka gospodarska DO ima firmo, to je ime pod katerim posluje. Vsaka gospodarska TOZD ima ime s katerim posluje znotraj DO, navzven pa posluje s firmo DO.

Vsaka OZD ima sedež, to je kraj kjer opravlja glavno dejavnost, oziroma kjer poslovodni organ stalno vrši svojo funkcijo.

V firmi DO morajo biti označene oblike odgovornosti TOZD za njene obveznosti, osnutek pozna naslednje:

- n. sol. o. = neomejena solidarna odgovornost,
- o. sol. o. = omejena solidarna odgovornost,
- n. sub. o. = neomejena subsidiarna odgovornost,
- o. sub. o. = omejena subsidiarna odgovornost,

o. sol. + sub. o. = neomejena solidarna in subsidiarna odgovornost,

n. sol. + sub. o. = omejena solidarna in subsidiarna odgovornost,

p. o. = popolna odgovornost (če DO nima TOZD),

o. o. = omejena odgovornost (če TOZD odgovarjajo za obveze DO le z združenimi sredstvi).

Zastopanje in predstavljanje OZD

OZD zastopa in predstavlja njen individualni poslovodni organ, oziroma predsednik kolegijskega poslovodnega organa, poleg njiju pa lahko še drugi delavci, če tako določa statut (415.—417. člen).

Poslovna tajnost

Za poslovno tajnost se po osnutku zakona štejejo listine in podatki, ki jih OZD določi v svojih splošnih aktih, predvsem pa tisti:

— ki jih pristojen organ razglasi za poslovno tajnost;

— ki jih OZD pristojen organ sporoči kot zaupne,

— ki se nanašajo na dela, ki jih OZD opravlja za JNA;

— ki vsebujejo ponudbe na razpis ali licitacijo, dokler niso objavljeni rezultati;

— ki imajo poseben družbeni pomen. Praviloma za delavca znotraj OZD ni poslovne tajnosti (418.—425. člen).

Sodni register

V sodni register, ki je javen se vpisujejo OZD, skupnosti OZD, združenja OZD, druge oblike združevanja OZD, banke, zavarovalne skupnosti, ter drugi z zakoni določeni subjekti. Podatki registra se objavijo v Uradnem listu SFRJ (426.—438. člen).

URESNIČEVANJE

SAMOUPRAVLJANJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU

Odločanje delavcev

Urejanje uresničevanja samoupravljanja delavcev izhaja iz že v ustavi zastavljenega načela, da:

— je odločanje delavca o njegovem delu, pogojih in rezultatih dela neodtujljiva pravica vsakega delavca;

— ter da delavec uresničuje to pravico enakopravno z drugimi delavci v združenem delu;

— ter v odnosih medsebojne odvisnosti in vzajemne odgovornosti.

Delavec uresničuje to temeljno pravico v TOZD, pa tudi v drugih oblikah združevanja dela in sredstev in v celotni družbeni reprodukciji.

Oblike odločanja

Osnutek zakona kot oblika odločanja delavci navaja:

- odločanje na zborih delavcev;
 - referendum;
 - druge oblike osebnega izjavljanja;
 - prek delegatov v delavskem svetu;
 - prek delegacij in delegatov v skupščinah SIS in DPS;
- ter kot posebno obliko uresničevanja samoupravnih pravic navaja:
- nadzorstvo nad izpolnjevanjem sklepov in nad delom organov in služb (439. člen).

Odločanja z osebnim izjavljanjem

Z osebnim izjavljanjem odločajo delavci v DO:

- z referendmom;
- na zborih delavcev;
- s podpisovanjem oziroma dajanjem posebnih pismenih izjav;
- in z drugimi oblikami osebnega izjavljanja (440. člen).

Kot najpomembnejšo obliko odločanja z osebnim izjavljanjem postavlja osnutek zakona referendum in tudi navaja o katerih zadevah se mora odločati z referendumom (441. člen).

ORGANI UPRAVLJANJA

Organi TOZD

Delavci v TOZD oblikujejo delavski svet, razen v primeru, ko jih je manj kot 30, kjer opravljajo funkcijo DS vsi.

DS TOZD sestavljajo delegati iz vseh delov delovnega procesa, sestava DS pa mora ustrezati socialni sestavi TOZD in mora ustrezati številu delavcev v posameznih delih delovnega procesa.

Pravico voliti in biti voljen v DS ima vsak delavec TOZD, vsakdo je lahko največ dvakrat zaporedoma izvoljen v DS in mandat delegata je največ dve leti. Vodilni delavec ne more biti delegat. DS TOZD sklepa javno z večino glasov vseh delegatov (464.—471. člen).

TOZD ima lahko enega ali več izvršilnih organov DS, s katerim se poveri določene izvršilne funkcije. Glede mandata in pasivne volilne pravice članov teh organov velja podobno kot za DS. Osnutek navaja, kaj se šteje za izvršilne zadeve (472.—476. člen).

TOZD ima lahko individualni kolegijski poslovodni organ. Imenuje ga DS, po razpisu in na predlog razpisne komisije. Do-

Predhodno razpravo pri oblikah odločanja z osebnim izjavljanjem organizira sindikat.

Samoupravne sporazume in druge splošne akte se sprejema z večino glasov vseh delavcev TOZD (oziroma z večino vseh delavcev vsake TOZD v DO).

Posebej lahko odločajo na zborih delavcev tudi delavci posameznih delovnih enot v TOZD, vendar le o določenih zadevah (440.—447. člen).

Odločanje prek delegatov in delegacij

Tudi odločanje prek delegatov in delegacij se šteje za neposredno obliko odločanja delavcev. Delavci odločajo prek svojih delegatov tako, da jim dajejo smernice in navodila za delo.

Kot pravice in dolžnosti delegata osnutek navaja:

- posredovanje stališč delavcev, ki so ga izvolili, DS;
- usklajevati stališča z ostalimi delegati;
- obveščati delavca o delu DS in svojem delu;
- zahtevati stališča delavcev, kadar mu le-ti ne dajo smernic.

Delegat v DS in DO ima v z zakonom določenih primerih odločanja pravico odločati po imperativnem mandatu.

Tudi delovna skupnost ima delegata v DS DO.

Prek delegatov oziroma delegacij odločajo delavci v skupščinah SIS in DPO (448.—463. člen).

loča se sestav razpisne komisije, ter postopek razpisa in imenovanja. V 485. členu se določa kdo ne more biti imenovan za poslovodnega organa. Mandat poslovodnega organa je največ štiri leta in je po preteku lahko ponovno imenovan.

Poslovodni organ je pri delu samostojen, odgovoren je delavcem in DS. Zakon povsem opredeljuje njegove pristojnosti v organiziranju in vodenju delovnega procesa v TOZD.

Določajo se postopki v primerih nesoglasij med poslovodnimi organi različnih OZD (490. člen).

Navajajo se primeri, ko je lahko poslovodni organ razrešen pred potekom mandata 494. člen (477.—497. člen).

Organi DO

Delavski svet DO sestavljajo delegati delavcev iz TOZD in delovne skupnosti, ki so neposredno izvoljeni. Število delegatov TOZD je sorazmerno številu delavcev TOZD, najmanj pa eden iz vsake TOZD. Določajo se pristojnosti in vsebina dela DS DO 502. člen.

Sklepe o vprašanih, o katerih se delavci TOZD osebno izjavljajo, sprejema DS DO soglasno, v tem primeru imajo vsi delegati ene TOZD le en glas.

V drugih primerih odločajo delegati TOZD z večino glasov vseh delegatov.

Določila o izvršilnem organu DS TOZD se nanašajo tudi na izvršilni organ delavskega sveta DO.

Poslovodni organ DO ima pravico opozarjati na nezakonite sklepe DS TOZD in če jih le-ta ne odpravi tudi pristojni organ DPS. (498.—513. člen).

Organi SOZD in drugih oblik združevanja

Za te organe veljajo skoraj v celoti določila o organih DO.

Skupnosti OZD, banke in zavarovalne organizacije imajo enaka organa z enakimi nalogami in pristojnostmi kot organi v SOZD.

V primerih, ko OZD združujejo le delo in sredstva izven organizacijskih oblik lahko oblikujejo poseben organ (515.—516. člen).

Organi delovne skupnosti

Delovna skupnost ima delavski svet in njegove izvršilne organe. Kot nov organ uvaja osnutek vodjo delovne skupnosti, ta vodi njeno delo, koordinira delovni proces, izvršuje sklepe DS delovne skupnosti in organov OZD.

Vodja delovne skupnosti ne more biti hkrati poslovodni organ temeljne ali druge OZD. Odgovoren pa je DS OZD in poslovodnemu organu OZD.

Delavci delovne skupnosti delajo predvsem po navodilih, smernicah in nalogih poslovodnega organa OZD, v kateri so (517.—520. člen).

Obveščanje delavcev v združenem delu

Osnutek opredeljuje obveščanje delavcev kot:

- pravico delavcev,
- in kot dolžnost organov upravljanja v samoupravnih organizacijah in skupnostih.

DRUŽBENI DOGOVORI, SAMOUPRAVNI SPORAZUMI IN DRUGI SPLOŠNI AKTI

Udeleženci družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja so med seboj enakopravni in v odnose vstopajo prostovoljno. Osnutek uvaja možnost, da imajo posamezne določbe samoupravnega splošnega akta, če to dopušča narava odnosov, učinek tudi za nazaj (553. člen).

Določajo se temeljna načela, katerih

Obveščanje delavcev je bistveni pogoj za uresničevanje njihove samoupravljalске funkcije.

Navaja se o čem morajo organi upravljanja obveščati delavce (521. člen).

Obveščanje mora biti po vsebini in obliki dostopno vsem delavcem, hkrati pa redno, pravočasno, resnično in popolno, seznanjen pa mora biti vsak delavec.

Za kršitev dolžnosti s področja obveščanja je določena tudi materialna odgovornost (521.—525. člen).

Samoupravna delavska kontrola

Delavci imajo pravico in dolžnost uresničevati samoupravno delavsko nadzorstvo:

- neposredno,
- preko obstoječih organov upravljanja,
- po posebnem organu samoupravne delavske kontrole.

V navedenih oblikah uresničujejo delavci samoupravno kontrolo na vseh ravneh združevanja dela in sredstev.

Organu delavske kontrole je dana pravica, da o sklepih delavskega sveta, za katere meni, da kršijo pravice delavcev, zahteva osebno izrekanje delavcev. Zadržanje takega sklepa lahko zahteva tudi prek skupščine DPS. O svojem delu SDK obvešča delavce (526.—541. člen).

Odgovornost za opravljanje samoupravljalških funkcij

Delavec je za svoje delo in udeležbo v družbenih zadevah osebno odgovoren, tako pri izpolnjevanju svojih delovnih obveznosti, kot tudi pri opravljanju svojih samoupravljalških funkcij.

Delavec je tudi kot delegat v delavskem svetu osebno odgovoren in za svoje delo odgovarja delavcem.

Delavčevo vestno in odgovorno izpolnjevanje samoupravljalške funkcije je pomembno za uresničevanje samoupravljanja in delovanja našega družbenega sistema nasploh.

Opredeljujejo se tudi odgovornosti članov izvršilnega organa in poslovodnega organa. Zanje osnutek zakona določa tudi materialno odgovornost za škodljive sklepe in delovanje (542.—548. člen).

kršitev povzroči ničnost samoupravnega sporazuma (549.—554. člen).

Družbeni dogovori

Družbeni dogovor je podlaga za usklajevanje skupnih interesov in za urejanje medsebojnih razmerij s samoupravnimi

sporazumi in z drugimi samoupravnimi splošnimi akti.

Za udeleženca, ki je družbeni dogovor sklenil pa ga ne spoštuje se izvaja družbenopolitična odgovornost.

Udeleženec lahko družbeni dogovor tudi odpove, s praviloma 6-mesečnim odpovednim rokom.

Udeleženci družbenega dogovora so glede na svoj interes:

- OZD;
 - zbornice in druga splošna združenja;
 - SIS;
 - druge samoupravne organizacije in skupnosti;
 - sindikati in druge družbenopolitične organizacije;
 - družbene organizacije;
 - organi družbenopolitičnih skupnosti.
- Družbeni dogovor obvezuje le tiste, ki so ga sklenili (555.—561. člen).

Samoupravni sporazumi

Osnutek obravnava predmet in subjekte samoupravnih sporazumov. Sindikat je vedno lahko udeleženec samoupravnega sporazumevanja v posameznih primerih pa tudi druge DPO.

S samoupravnim sporazumom lahko uredijo odnose z delavci v TOZD tudi kmetje, obrtniki in drugi delovni ljudje, ko združujejo svoje delo in sredstva v te TOZD.

DRUŽBENO VARSTVO SAMOUPRAVNIH PRAVIC IN DRUŽBENE LASTNINE

Osnutek določa pravice, dolžnosti in odgovornosti delovnih ljudi, njihovih samoupravnih organizacij in skupnosti, samoupravnih, državnih in drugih organov pri varstvu samoupravnih pravic in družbene lastnine. Skupščina DPS v primerih kršenja pravic ali družbene lastnine nastopi proti OZD z naslednjimi ukrepi (začasnimi):

- odstavi poslovodni organ;
- odstavi posamezne delavce z vodilnih delovnih mest;
- razpusti delavski svet;
- razpusti izvršilni organ;
- začasno omeji uresničevanje določenih samoupravnih pravic delavcev;
- imenuje začasni organ v OZD;
- odredi še druge z zakonom določene ukrepe.

Ukrep iz 5. in 6. alinee ne moreta trajati več kot eno leto.

Preden nastopi z začasnimi ukrepi lahko da skupščina DPS delavcem rok za odpravo nepravilnosti.

Pri uresničevanju družbenega varstva ima skupščina DPS pravico zadržati izvršitev sklepa, akta ali dejanja OZD, v tem primeru pa je dolžna v 8 dneh začeti postopek pred sodiščem združenega dela.

Naštete so vrste pogodb, za katere se smiselno uporabljajo določbe o samoupravnih sporazumih (583. člen).

Določeno je katere pogodbe se ne štejejo za samoupravne sporazume. Pravico predlagati sklenitev sporazuma ima tudi sindikat, ki ima tudi obvezo sodelovati pri sklepanju samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in ga podpisati. Sodišče združenega dela lahko odpravi samoupravni sporazum oziroma posamezne njegove določbe (566. člen).

Udeleženci določijo tudi ukrepe za primer neizpolnjevanja samoupravnega sporazuma, ureja se oblike povrnitve škode. Materialne obveznosti po sporazumu zastarajo v treh letih (562.—585. člen).

Drugi samoupravni splošni akti

Razen z družbenimi dogovori in samoupravnimi sporazumi se družbenoekonomske odnose v OZD po osnutku ureja še z naslednjimi samoupravnimi splošnimi akti:

- statutom;
- pravilniki;
- sklepi, kj na splošno urejajo določena vprašanja;
- poslovniki;
- drugi splošni akti (586.—592. člen).

Osnutek določa tudi hierarhijo samoupravnih splošnih aktov.

Osnutek navaja za primere bistveno skaljenih samoupravnih odnosov zlasti ko se:

- ne uresničujejo temeljne pravice delavcev;
- ko delavcu ni zagotovljeno upravljati delo in poslovanje OZD;
- ko se delavcem v delu OZD onemogoča organizirati TOZD;
- če OZD ne sprejme zakonsko zahtevanega samoupravnega splošnega akta;
- če ni rednega, pravočasnega, resničnega in popolnega obveščanja;
- če ni zagotovljeno uveljavljanje samoupravne delavske kontrole;
- če v DS DO ni zastopana vsaka njena TOZD;
- če organ v OZD ne opravlja nalog ali prekorači pooblastila;
- če se huje kršijo druge samoupravne pravice delavcev.

Po osnutku se šteje, da OZD huje prizadeva družbene interese zlasti:

- če ne sprejme plana v določenem roku;
- če z razporejanjem dohodka krši načelo delitve po delu;

— če neuporabljenih sredstev ne odstopi v rabo zainteresirani OZD;

— če družbena sredstva družbenoekonomske nesmotrno uporablja;

— če družbenih sredstev ne obnavlja, čeprav so dani pogoji;

— če ne zaščiti pravic do materialne in socialne varnosti delavcev;

— če je začela investicijo brez zagotovljenih sredstev;

— če z nezakonitim poslovanjem prizadene škodo družbi (593.—613. člen).

Reševanje sporov

Če sporov, ki nastanejo med delavci v OZD ali med delavci in organi v OZD ali med delavci in organi DPS, ni mogoče re-

šiti po redni poti, je predvidena pravica in dolžnost delavcev, da postavljajo svoje nerešene zahteve preko sindikalne organizacije.

Sindikalna organizacija na lastno pobudo ali na zahtevo delavcev začne postopek za reševanje spora in v njem aktivno sodeluje pri iskanju rešitve.

Za reševanje določenih hujših sporov lahko delavci, sindikat in druge DPO osnujejo skupen organ za reševanje nastalega spora. V primeru, da delavci niso zadovoljni z reševanjem spora lahko preko sindikata zahtevajo, da skupščina DPS obravnava njihove zahteve in morda tudi uvede ukrepe iz prejšnjega poglavja (614.—618. člen).

KAZENSKÉ TER PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Kazenske določbe obravnavajo gospodarske prestopke in prekrške za katere se lahko kaznuje OZD (do 1.000.000 din) ali njena odgovorna oseba (do 30.000 din) (625.—636. člen).

Prehodne in končne določbe določajo roke za uskladitev statusov in delovanja v združenem delu z zakonom (637.—646. člen).